

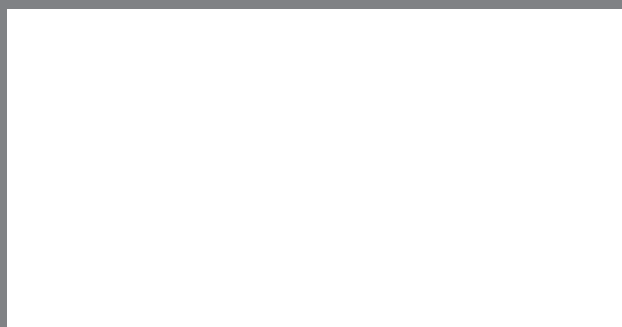

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXVI • 11/2024

Anton Žnideršič
1874–1947

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 046 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Smartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrič, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobropole, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Smartno pri Litiji, Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Sentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovniki, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

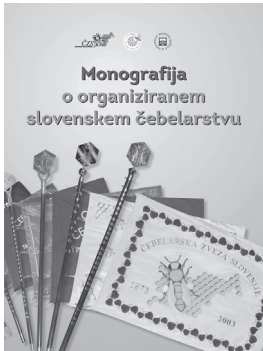
Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v akcijski ponudbi spodnje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 729 61 00 ali na e-naslovu: ines.zunic@czs.si. Akcijska ponudba velja za člane ČZS. Za naročene artikle v primeru pošiljanja po pošti zaračunamo poštnino!

Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu
35,00 EUR – 10 % = 31,50 EUR

Otroški predpasnik 10,00 EUR
– 10 % = 9,00 EUR

Skodelica 7,00 EUR
– 15 % = 5,95 EUR

Igra spomin 5,00 EUR
– 15 % = 4,25 EUR

Vse o sodobnem čebelarjenju
22,95 EUR – 10 % = 20,66 EUR

Ženska topla jopica s kapuco

Jopica je primerna za jesenske in pomladne mesece. Ima zadrgo in dva globoka žepa. Dolgi rokavi imajo rebraste manšete in vшит spodnji rob, na kapuci je zatezna vrstica. Na prsni strani je umeščen logotip Čebelarške zveze Slovenije, na desnem rokavu pa logotip svetovnega dneva čebel.

Barva: črna.

Velikost: S, L, XL.

Material: 100-odstotni bombaž.

Akcijska cena: 29,00 EUR + ptt.

Mali oglasi

PRODAM

Med, akacijev, cvetlični, lipov in ajdov. Možna dostava na dom, 041 784 775.

Med, cvetlični, akacijev in kostanjev. Okolica Škocjana, 031 882 295.

Med, kostanjev, gozdni in lipov. Okolica Novega mesta, 041 703 051.

Med, akacijev, cvetlični in kostanjev. Možnost dostave v Ljubljano. Murska Sobota, 041 252 695.

Med, kostanjev in gozdni, v rinfuzi. Novo mesto, 031 796 931.

Med, akacijev in cvetlični, v rinfuzi. Prekmurje, 051 376 089.

Med, akacijev, gozdni in kostanjev, v sodih po 70 kg. Nova Cerkev, 041 805 179.

Med, cvetlični, v rinfuzi. Okolica Rogaške Slatine, možnost dostave, 051 303 362.

Med, cvetlični, akacijev, kostanjev, gozdni in lipov, ter matični mleček. Ptujška Gora, 041 587 573.

Med, akacijev, kostanjev in cvetlični, letošnji. V rinfuzi ali kozarcih. Prezem v Brežicah ali Ljubljani. Dostava po dogovoru, 031 699 864.

Med, cvetlični, gozdni ter mešani (gozdni, kostanj), 041 881 830.

Cvetni prah, svež, zamrznjen in očiščen. Okolica Ljubljane, 051 655 511.

Cvetni prah, posušen ali zamrznjen. Pošljem tudi po pošti. Podbočje, 041 236 256.

Cvetni prah, sveže zamrznjen. Okolica Sevnice, 041 961 766.

Cvetni prah, globoko zamrznjen, svež. Po dogovoru lahko tudi menjava za vosek, 041 822 366.

Čebelji vosek, 50 kg, očiščen. Okolica Ljubljane, 031 458 752.

Čebelje družine v LR 2/3 panjih. Panji so letošnji in prvič naseljeni. Vse satje je zgrajeno letos. Matice so označene in so lanske ter letošnje. Begunje, 041 455 098.

Čebelje družine na AŽ 7S in 10S. Čebele lahko ostanejo v Goriških brdih na akacijevi paši. 041 704 233.

AŽ-panje, rabljene, 9 in 10S, večje število. 031 583 594.

AŽ-satnike, lipove, šestkrat vrtane, letvice ali sestavljene, in kozice več vrst. Ugodno. Škofja Loka, 031 753 345.

Prikolico za 10 AŽ-panjev 10S, lastno podvozje in priklop ter zaprta nadgradnja. Krka, 041 658 888.

Prevozni zabojnik z novimi 10S AŽ-panji. 041 881 830.

KUPIM/NAJAMEM

Čebeljak, stojšče v Beli krajini. Kostel, 031 803 070.

Urník usposabljanj v novembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Ura	Tema	Predavatelj	Kraj	Prijava
4. 11. 2024	16.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu in označevanje	Aljaž Debelak	Picerija Briški, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje	g. Majerle, 041 415 314
6. 11. 2024	16.00	Razvojni načrti v čebelarstvu	Mojca Pibernik	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	Tajništvo ČZS, 01 729 61 24
11. 11. 2024	16.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev	Simon Golob	Kulturni dom Vuzenica, Sejmarska ulica 2, Vuzenica	g. Žvikart, 031 375 107
12. 11. 2024	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Ljubljana Dobrunje	ga. Počervina, 040 666 208
13. 11. 2024	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	dr. Urška Ratajc	Dom krajanov Krška vas, Krška vas 1, Krška vas	ga. Tomše, 041 947 836
13. 11. 2024	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in zakonodaja s področja prodaje	Mojca Pibernik	Levstikova ulica 8, Ilirska Bistrica	Branko Skrt 041 484 174
15. 11. 2024	17.00	Ekološki pristop k pridelavi in predelavi voska	Vlado Auguštin	Slovenj Gradec - MKC, Ozare 8, Slovenj Gradec	g. Knez, 041 321 149
18. 11. 2024	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Aljaž Debelak	Osnovna šola JH Jurovski dol, Jurovski dol	g. Črnčec, 040 556 056
20. 11. 2024	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Aljaž Debelak	Čebelarški center Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica 9, Slovenska Bistrica	g. Dreo, 041 461 165
20. 11. 2024	17.00	Ekološki pristop k pridelavi in predelavi voska	Vlado Auguštin	Grosuplje – Čebelarški dom Sp. Blato	g. Brčon, 041 506 565
25. 11. 2024	16.00	Priprava čebeljih pridelkov na prodajo in čebelarska zakonodaja	Tina Žerovnik	Gostišče Fink, Spodnje Preloge 44, Slovenske Konjice	g. Žvikart, 041 548 135
25. 11. 2024	16.00	Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK	Simon Golob	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8	Tajništvo ČZS, 01 729 61 24
26. 11. 2024	18.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	Gasilski dom Velike Lašče, Na postajo 10, Velike Lašče	g. Borštnik, 031 336 905
29. 11. 2024	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	dr. Urška Ratajc	Gimnazija Vena Pilona, Cesta 5. maja 12, Ajdovščina	g. Božič, 051 620 777
3. 12. 2024	16.00	Tehnologija pridelave medu in označevanje	dr. Urška Ratajc	Trg Davorina Jenka 13, Cerklje na Gorenjskem	g. Štular, 051 351 845
3. 12. 2024	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tina Žerovnik	Čebelarški dom Hrastnik	g. Štut, 031 448 135

Strokovna razprava

Vabljeni tudi na strokovnih razpravah, kjer bodo sodelovali različni strokovnjaki s področja obravnavane teme.

Datum	Ura	Tema	Predavatelj	Kraj	Prijava
20. 11. 2024	17.00	Izdelki iz čebeljih pridelkov	Ana Janžekovič, dr. Urška Ratajc	Hiša kranjske čebele, Mestni trg 2, 1294 Višnja Gora	Tajništvo ČZS, 01 729 61 24
20. 11. 2024	18.00	Označevanje čebeljih pridelkov in izdelkov	Mojca Pibernik	Hiša kranjske čebele, Mestni trg 2, 1294 Višnja Gora	Tajništvo ČZS, 01 729 61 24

Čebelarstva zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarstva zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustič (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,

- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljanske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Primož Rože s. p.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9.

V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXVI • 11/2024

Anton Žnideršič
1874–1947

Ne pozabite
na sporočanje števila
čebeljih družin!

- Pritlikava čebela (*Apis florea*) – majhna, a prilagodljiva
- Analize na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj v čebeljih pridelkih
- Raziskovanje življenja Antona Janše

Okusite pravega

**Vključite se v evropske
sheme kakovosti in
zaščitite svoj med.**

Financirala Evropska unija. Vendar so izražena stališča in mnenja zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

Čas prehitro teče, saj se že močno spogledujemo s koncem leta. Ob koncu čebelarke sezone nas čaka še ena dolžnost, zato nikar ne pozabimo na javljanje stanja čebeljih družin! To je namreč tudi eden izmed pogojev, če se želimo prijaviti na javne razpise s področja čebelarstva. Podrobna navodila, kako se tega lotimo, najdemo na str. 311.

Čebelarstvo gledano smo prešli v obdobje prodajne sezone, ko skušamo svoje čebelje pridelke kar se da dobro prodati. V tej izdaji *Slovenskega čebelarja* lahko preberemo oceno čebelarke pašne sezone 2024, ki je bila, kot pravi Aleš Božovičar, mešana oziroma drugačna na različnih področjih Slovenije. Ne glede na to, kolikšen pridelek nam je uspelo pridelati, pa se moramo zavedati, da vrednost pridelku z določitvijo prave cene dajemo prav čebelarji. Kolikor bomo sami cenili svoj med, toliko ga bodo cenili tudi potrošniki. V pomoč pri določitvi cen nam je zagotovo sredinska priloga, seznama priporočenih cen septembrske številke. Vsak čebelar je produktno odgovoren za izdelke, ki jih prodaja, na kar v svojem članku opozarja Ana Janžekovič. Prodajne poti si lahko tlakujemo z vključitvijo v evropske sheme kakovosti, ki zagotovijo dobro ceno, večjo prepoznavnost, sledljivost in višjo kakovost izdelka. V novembru se zato udeležimo dogodka Dan shem in opolnomočimo svoje pridelke. Če se nam ta promocija zdaj ne zdi pomembna, pa dolgoročno zagotovo pomeni prednost. Tujec, ki pride

v Slovenijo, ne pozna lokalnega pridelovalca, ne pozna znamke Slovenski med ne medu s slovenskim poreklom, zagotovo pa prepozna logotipe shem kakovosti, ki predstavljajo in zagotavljajo kakovost različnih lokalnih pridelkov in izdelkov po Evropi. Prav ta logotip na našem medu je lahko prva izbira potrošnika, saj ve, da je to garancija višje kakovosti.

November ima v svojem korenu besedo nov, kar sicer nima nobene zveze s poimenovanjem tega meseca, pa vseeno lahko razmišljamo o novembru kot o novih priložnostih. Tako bomo letos prvič obeležili teden slovenske hrane, kar pomeni razširjen promocijski pomen, saj smo k sodelovanju pri povečanju prepoznavnosti in rabe lokalno pridelane hrane povabili tudi lokalne skupnosti. Te bodo v ta namen organizirale lokalne tržnice, na katerih se lahko predstavijo tudi lokalni čebelarji. Tretji petek v novembru bo tudi letos namenjen tradicionalnemu slovenskemu zajtrku in obisku čebelarjev v šolah ter vrtcih. Zelo bomo veseli, če boste z nami delili kakšen utrinek tega čudovitega dne.

Novo je tudi licenciranje predavateljev pod okriljem Čebelarke šole Antona Janše. In če se domislimo česa novega ali pa bi radi izrazili kakšno idejo oziroma mnenje, se lahko udeležimo regijskih posvetov, ki so iztočnica za delovanje Čebelarke zveze Slovenije v prihodnjem letu.

Mara Golob Meserko

Vaše mnenje šteje

Leto se bliža koncu in tako kot vsako leto bomo tudi letos s posebnimi priznanji nagradili avtorje najboljših prispevkov v *Slovenskem čebelarju*. Pri tem je seveda najpomembnejše vaše cenjeno mnenje. Zato vas vabimo, da na spletni strani pod zavihkom Slovenski čebelar, zadnja številka, oddate svoj glas za članke posameznih števil. Glasove za številko, ki je pred vami, lahko oddate tudi prek QR-povezave.

Mara Golob Meserko, urednica

Dobra čebelarska praksa

Čebelarke in čebelarje prijazno vabimo, da s prispevki o svoji dobri čebelarski praksi obogatite vsebine *Slovenskega čebelarja*. Prispevke za novo izdajo lahko oddate najkasneje do 5. v mesecu. Vabljeni!

Mara Golob Meserko, urednica

KAZALO

UVODNIK

Mara Golob Meserko 293

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Aljaž Debelak: Analize na ostanke kemičnih sredstev 296

Aleš Bozovičar: Ocena čebelarstva pašne sezone 2024 298

ZDRAVJE ČEBEL

Mateja Ratiznojnik: Zdravljenje čebel v jesensko-zimskem času 300

Ana Jažekovič: Čebelar je produktno odgovoren za izdelke,
ki jih prodaja 301

DIVJI OPRAŠEVALCI

Ladeja Bohorič in Danilo Bevk: Pritlikava čebela
(Apis florea) – majhna, a prilagodljiva 302

DELO ČEBELARJA

Tomaž Granda: Čebelarjeva opravila v novembru 304

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Verena Štekar-Vidic: Raziskovanje življenja Antona Janše 306

APIMONDIA

Peter Kozmus: Apimondia bo prihodnje leto organizirala
49. čebelarški kongres 309

OBVESTILA ČZS 310

ČEBELARSKI KROŽEK SE PREDSTAVI 320

V SPOMIN 322

OGLASI 323

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

VPISANO JE V RAZVID MEDIJEV, KI GA VODI MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT RS, POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 585.

Tel.: 01 729 61 00, faks: 01 729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01 729 61 14, 030 604 660, mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Janez Prešern, Erik Luznar, Marija Sivec, Brane Borštnik, Simon Golob, Mira Jenko Rogelj, Mara Golob Meserko

Urednica: Mara Golob Meserko

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

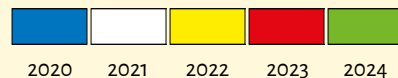
Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7440. Tiskano: 24. 10. 2024.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Fotografija natečaja čebelarstva fotografije ČZS 2024. Foto: Hans Bahmer, Nemčija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSTVA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/
Svetovalci specialiti za tehnologijo čebelarjenja: Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialiti za ekonomiko: Tina Zerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si, Mojca Pibernik: 01/729 61 08, 040/436 518, mojca.pibernik@czs.si

Svetovalci specialiti za zagotavljanje varne hrane: Urška Ratajc: 01 729 61 34, 040 436 514, urska.ratajc@czs.si
Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si
Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si
Ana Janžekovič: 01 729 61 33, 030 604 410, ana.janzekovic@czs.si
Svetovalci za izobraževanje in usposabljanje: Boris Potočnik: 01 729 61 11, 051 637 204, boris.potocnik@czs.si
Računovodstvo: Petra Stropnik: 01 729 61 28, 031 506 764, petra.stropnik@czs.si
Uredništvo: Mara Golob Meserko: 01 729 61 14, 030 604 660 mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php
Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si
Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni

četrtlet v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, čebelarstkaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php
Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si
Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php
Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php
Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijske gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00. Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščiti okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

NLB

Analize na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj v čebeljih pridelkih (vosek, cvetni prah, propolis)

Aljaž Debelak, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane aljaz.debelak@czs.si

Slika 1: Odstotek vzorcev cvetnega prahu z ostanki akaricidov

Čebelarska zveza Slovenije je v sodelovanju s podizvajalcem Neutron SpA iz Italije izvedla analize na vsebnost ostankov kumafosa, timola in metabolitov amitraza v cvetnem prahu, propolisu in vosku. Glede na analizni izvid smo čebelarjem svetovali o varnosti čebeljih pridelkov in podali nasvete za nadaljnje delo v skladu z dobro čebelarsko prakso. Izvedba analiz in svetovanje sta bila za čebelarje brezplačno. Rezultati so nastali v okviru Uredbe o izvajanju intervencij v sektorju čebelarskih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike in programa »Analize čebeljih pridelkov za leto 2024«, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije. V čebelarstvu se zaradi ohranitve čebel proti zajedavcu *Varroa destructor* uporabljajo akaricidi, ki so lahko sintetični (npr. amitraz, kumafos ...) ali naravni (timol, organske kisline). Nekateri sintetični akaricidi so zelo obstojni, zaradi njihove narave se vežejo v vosek, kjer se nalagajo, iz voska – satja – pa lahko onesnažijo tudi druge čebelje pridelke.

Kumafos

V medu in cvetnem prahu je z evropsko Uredbo Komisije (ES) št. 37/2010 z dne 22. decembra 2009 o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora (Ur. list ES št. 15/2010) in Uredbo Komisije (ES) 396/2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS najvišja dovoljena vrednost 100 µg kumafosa/kg oz. 0,1 mg/kg. Za propolis in vosek meja ni določena.

Razpadni produkti amitraza

Ob uporabi amitraz po dobrem mesecu dni razpade na produkte, ki vsebujejo radikal 2,4-DMA (2,4dimethylaniline). Z evropsko uredbo (37/2010 in 396/2005) je za med in cvetni prah predpisana vrednost amitraza oz. vsote vseh metabolitov, ki vsebujejo radikal 2,4-DMA, največ 200 µg amitraza/kg ali 0,2 mg/kg. Za propolis in vosek meja ni določena. Za timol najvišje vsebnosti v čebeljih pridelkih niso predpisane. Ob čezmerni oz. nepravilni

uporabi pa lahko vpliva na čebelje pridelke in njihove senzorične lastnosti.

Vzorčenje

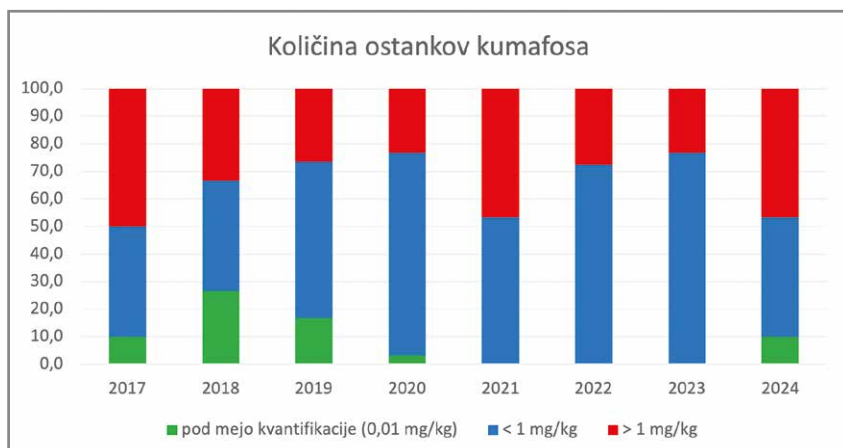
Poziv za zbiranje vzorcev je bil napovedan v reviji *Slovenski čebelar* in večkrat objavljen na spletni strani ČZS. Čebelarje smo o možnosti oddaje vzorcev čebeljih pridelkov obvestili tudi v aplikaciji e-Čebelar. Vsak čebelar je bil v letu 2024 upravičen do oddaje enega vzorca čebeljega pridelka (vosek ali cvetni prah ali propolis). Ob oddaji vzorca je čebelar izpolnil prijavitni obrazec. Čebelarska zveza Slovenije je zbrala 30 vzorcev voska, sedem vzorcev propolisa in deset vzorcev cvetnega prahu iz različnih statističnih regij Slovenije.

Rezultati

Vsebnost akaricidov v vzorcih cvetnega prahu osmukanca

V letu 2024 smo analizirali deset vzorcev cvetnega prahu. Ostankov kumafosa nismo zaznali v nobenem vzorcu. Metabolite amitraza smo določili v treh vzorcih (30 %), najvišja vrednost je bila 0,071 mg/kg, kar je še vedno precej pod najvišjo dovoljeno vrednostjo (0,2 mg/kg). Timol pa je bil prisoten samo v enem vzorcu cvetnega prahu (10 %).

V letu 2023 smo zaznali ostanke kumafosa in timola samo v enem vzorcu (10 %), metabolite amitraza pa pri 40 % vzorcev. V obdobju 2020–2022 je kumafos vsebovalo

Slika 2: Količina ostankov kumafosa v vzorcih voska

15 % vzorcev, amitraz 19 % vzorcev, timol pa 30 % vzorcev. Najvišja dovoljena vrednost za vsebnost amitraza je bila presežena samo pri enem vzorcu leta 2020.

Opažamo, da se metaboliti amitraza pogosto pojavljajo v vzorcih cvetnega prahu, zato svetujemo čebelarjem, da so ob uporabi zdravil z učinkovino amitraz previdni pri pridobivanju cvetnega prahu.

Vsebnost akaricidov v vzorcih propolisa

V letu 2024 smo v analizo prejeli sedem vzorcev propolisa. Šest vzorcev je vsebovalo kumafos, pri enem pa ga nismo zaznali. Najvišja vrednost je bila 7,9 mg/kg. Metabolite amitraza je vsebovalo pet vzorcev, najvišja vrednost je bila 4,6 mg/kg. Tudi timol je vsebovalo pet vzorcev, en vzorec bistveno izstopa po vsebnosti timola, saj ga vsebuje kar 897 mg/kg, v preteklih štirih letih je bila najvišja izmerjena vsebnost timola 239 mg/kg pri vzorcu iz leta 2020. V letu 2023 smo v analizo prejeli le dva vzorca propolisa. Oba sta vsebovala ostanke vseh preiskovanih snovi. Najvišja vsebnost ostankov kumafosa je bila 0,4 mg/kg, najvišja vsebnost amitraza 23,4 mg/kg, timola pa 0,6 mg/kg. V obdobju 2020–2022 je kumafos vsebovalo 94 % vzorcev, amitraz 100 % vzorcev, timol pa 71 % vzorcev. Glede na to, da večina vzorcev propolisa vsebuje ostanke akaricidov, sta spremljanje stanja in svetovanje čebelarjem o dobri čebelarski praksi pri pridobivanju propolisa nujna.

Vsebnost akaricidov v vzorcih voska

V letu 2024 smo analizirali 30 vzorcev voska, od tega je 90 % vzorcev vsebovalo kumafos, 80 % vzorcev je vsebovalo metabolite amitraza, 93 % vzorcev pa je vsebovalo timol. V letu 2023 smo kumafos in timol zaznali v vseh vzorcih. Ostanek metabolitov amitraza je bil pod mejo detekcije naprave pri dveh vzorcih voska, vsi drugi pa so ga vsebovali. Podobno je bilo že v obdobju 2020–2022. Najvišja dovoljena meja ostankov kumafosa v vosku ni predpisana, različni strokovni viri pa navajajo, da pri vsebnosti več kot 1 mg/kg

kumafosa v vosku, ta začne prehajati tudi v druge čebelje pridelke in je s tem grožnja zdravju uporabnikov teh pridelkov. Leta 2024 je 43 % vzorcev vsebovalo manj kot 1 mg/kg kumafosa, 47 % pa več kot 1 mg/kg, 77 % je vsebovalo manj kot 1 mg/kg metabolitov amitraza, 3 % pa več kot 1 mg/kg, 63 % vzorcev je vsebovalo manj kot 1 mg/kg timola, 30 % pa več kot 1 mg/kg. Primerjava ostankov kumafosa v vzorcih iz preteklih let je predstavljena na Sliki 2. Povprečna vsebnost ostankov kumafosa v letu 2024 je znašala 2,61 mg/kg, kar je bistveno več kot v letu 2023 (0,75 mg/kg) in spet bolj primerljivo povprečni

vrednosti obdobja 2020–2022, ko je ta znašala 2,98 mg/kg. Povprečna vsebnost ostankov metabolitov amitraza je bila 0,22 mg/kg, kar je nekoliko več kot v letu 2023 in nekoliko manj kot v obdobju 2020–2022, ko je znašala 0,35 mg/kg. Povprečna vsebnost ostankov timola je bila 4,42 mg/kg, kar je manj kot v letu 2023, ko je ta znašala 6,89 mg/kg, in manj kot v obdobju 2020–2022, ko je ta znašala 17,43 mg/kg, podobno kot v preteklosti posamezni vzorci izstopajo z visokimi vsebnostmi timola. Povprečne vsebnosti ostankov v vzorcih voska po letih so predstavljene na Sliki 3.

Zaključek

Na osnovi predstavljenih podatkov lahko potrdimo, da je spremljanje pojava ostankov kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza v čebeljih pridelkih slovenskega porekla smiselno in potrebno. Pomembna sta tudi razširjanje pridobljenih spoznanj med čebelarje ter svetovanje o ukrepih in smernicah, v skladu s katerimi lahko pridelujejo varne in kakovostne čebelje pridelke.

Viri

Debelak, A. 2024. Poročilo o izvajanju programa podintervencije »Analiza čebeljih pridelkov za leto 2024«, sklop 3: Analize na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj v čebeljih pridelkih (vosek, cvetni prah, propolis).

Slika 3: Povprečna vsebnost ostankov v vzorcih voska po letih

Ocena čebelarske pašne sezone 2024

Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš (ales.bozovicar@czs.si)

Foto: Aleš Bozovičar

Uši na bukvi, Javorniki, 26. maj 2024

Zaključila se je še ena čebelarska sezona, tokrat v letu 2024. Letošnja sezona se je zaključila zelo »mešano«, če se lahko tako izrazim. Posamezne lege države so imeli dobre, če ne celo odlične donose, medtem ko so druge sezono zaključili z rahlim pozitivnim stanjem ali celo z negativnim predznakom.

Zadnja leta se nam slika tople zime ponavlja in enako je bilo letos. Sneg do nižin smo prejeli šele v drugi polovici januarja, ko je hladno vreme zaustavilo že začeti razvoj prvih znanilcev pomladi (leske, teloha), ki so se prebudili že v času novega leta. Mraz ni trajal dolgo in že v februarju smo imeli ponovno nadpovprečne temperature. Takrat so zacveteli tudi spomladanska resa, navadni zvonček, trobentica, vijolica ... Na zgodnjih legah smo v drugem delu februarja videli že cvetove na vrbah in tudi prve cvetove na mandljih. Kljub zgodnjemu času so bili takrat dnevi ugodni in čebele so predvsem na vzhodu in jugu države prinašale koške cvetnega prahu. Ugodno vreme smo imeli tudi v marcu in razvoj rastlin je temu primerno hitel. Odpirajoče brste smo na območju Primorske opazovali na akaciji že skoraj v začetku marca in takšnega začetka sezone se vedno bojimo. Zgodnji razvoj in ugodno vreme v februarju ter marcu ne pomenita nič dobrega, saj v zadnjih letih to sliko pokvari april, ko imamo največ padavin in nižje temperature. Enako je bilo letos. Spet smo trepetali pred nizkimi temperaturami in vdori hladnih zračnih mas s severa, ki so nas dvakrat celo dosegle. Temperature so se spustile do -2°C , vendar k sreči večje škode na sadnem drevju, divji češnji in za nas pomembni akaciji ni bilo. Še največ pozebljih cvetov je bilo opaziti na Primorskem, vendar le na nižje ležečih vejah v dolinah. Ugodnejše vreme

smo imeli na vzhodu in jugu države, kjer je čebelam celo uspelo izkoristiti cvetenje češnje ter regrata. Razvoj čebel je bil na teh območjih dober, kar se je poznalo tudi kasneje pri izkoriščanju akacijeve paše.

Najprej omenimo oljno ogrščico, ki je bila na vzhodu države prisotna na razmeroma velikih površinah. Kolikor je vreme dopuščalo, so jo čebele izkoriščale in pri dobro razvitih družinah so čebelarji skupaj s cvetlično bero že točili prvi med. Cvetenju oljne ogrščice je sledilo cvetenje akacije. Najprej na območju Primorske, kjer je izkoriščanje paš oviralo vreme – nizke temperature in pogoste padavine. Ob takšnem stanju so čebele nabrale komaj dovolj zase, marsikje pa je bilo potrebno tudi krmljenje. Na vzhodu in jugu države je bilo vreme boljše, kar se je poznalo v panjih in mediščih. Nekatere močne družine so nabrale tudi več kot 15 kg medu.

Popolnoma drugačna slika v tem času je bila na območju osrednjega dela države, na območju Koroške, Štajerske, Gorenjske in tudi Primorske. Z izjemo zadnje, kjer je čebelam uspelo nabrati zase, so bila v preostalih regijah stanja negativna in smo morali čebelarji čebelje družine krmiti in na ta način pokrivati njihove dnevne potrebe. Kljub številnim cvetovom na javorjih pa pravih donosov zaradi neugodnih vremenskih razmer ni bilo. Na posameznih mikrolokacijah sicer vsaj ni bilo treba krmiti čebel, donosov, ki bi omogočili točenje medu, pa kljub temu ni bilo do konca maja.

Uši na lipi, Tolmin, 6. junij 2024

Foto: Aleš Bozovičar

Velika črna smrekova ušica, Ljubljanski vrh, 9. maj 2024

Pogoste padavine, dosti vlage in nižje temperature so dobro vplivale na razvoj ušic. Opazovali smo jih skoraj na vseh drevesnih vrstah, in to že kar zgodaj, že v sredini maja. Kolikšen je bil izkoristek izločene mane, težko ocenimo, zagotovo pa je bila v manjšem deležu prisotna v kostanjevem in lipovem medu. Dobro so se razvile tudi ušice na smreki: rdečerjava puhasta smrekova ušica, črna smrekova ušica, močno puhasta smrekova ušica in sivozelena smrekova ušica. Pozitivne donose predvsem zaradi izločanja rdečerjave puhaste smrekove ušice smo beležili na območju Koroške, posameznih delih Gorenjske in višjih legah gozdov osrednjega dela države. Na smreki je bil prisoten tudi veliki smrekov kapar, mali smrekov kapar pa le v manjšem številu. V osrednjem delu države so se ponekod dobro razvile tudi velike rjave hojeve ušice, ki so predvsem na območju Hrušice, Logatca, Javornikov in ribniško-kočevskega območja lahko vplivale na rahle donose v začetku meseca junija, vse do začetka cvetenja lipa in kostanja.

Letos so donosi z velikolistne lipe razočarali oz. nam je potrdila trditev iz preteklosti, da čebele na njej naberejo predvsem cvetni prah. Kot kaže, velikolistna lipa med v zelo toplih pogojih brez pogostih padavin. Začetku cvetenja velikolistne lipe je sledilo cvetenje malolistne lipe in kostanja. Tu so bili donosi boljši. V povprečju so se tehtnice na kostanjevi paši dvignile med 15 in 20 kg, kar je za kostanj ob takšnih pogojih, kot smo jih imeli letos, zelo dobro. Točenje medu žal ni bilo temu primerno, saj so čebele marsikje šele na kostanjevi paši dodobra zapolnile plodišča in si popolnile zalogo hrane. Podobno je bilo tudi pri paši na malolistni lipi. Čebelje družine, ki so bile zaradi slabših donosov in pomanjkanja hrane v času pred to pašo slabše razvite, so pašo slabo izkoristile in težje napolnile medišča. Tako kot na drugih drevesnih vrstah so se letos ušice v velikem številu pojavile tudi na lipi. Razvoj ušic in izločanje mane sta sovpadala s cvetenjem rastlin, kar je omogočilo nadaljevanje paše tudi

po zaključku cvetenja in vse do konca julija. Donosi so se v času ugodnega vremena gibali med nič in 1,5 kg. Kar je za tak čas odlično, sploh ob dejstvu, da so uši na hoji nazadovale in niso kazale dobre paše. To je bil tudi razlog, da smo prevozni čebelarji ostali dlje na lipovi paši, ko je ta že odcvetela. Predvsem smo dolgo vztrajali na severni Primorski na območju Kanala, Tolmina in Kobarida.

Kot že omenjeno, hoja ni kazala dobre paše. Veliko število ušic na vseh rastlinskih vrstah je omogočalo dober razvoj naravnih sovražnikov ušic, ki so plenili tudi ušice na hoji. Z izjemo vzhoda države je bila po koncu lipove in kostanjeve paše sezona zaključena. Na vzhodu smo v avgustu in prvi polovici septembra za čas cvetenja ajde, zlate rozge, nedotike in medovitih kmetijskih poljščin ponovno beležili rahle donose. Pozitivna stanja čebelarskih tehtnic smo v septembru beležili tudi na zahodu in jugu države, v času cvetenja bršljana. Upamo, da ste bili čebelarji na to pozorni in ste čebele sočasno krmili oz. kristalizirane sate pravi čas odstranili ali zamenjali s sati s primerno zimsko krmo.

Letošnja čebelarska sezona se je na ravni celotne Slovenije zelo približala povprečju zadnjih let, saj ocenjena letna pridelava medu znaša 1094 t, kar je le za slabih 24 t manj od povprečja zadnjih 11 let. Ocenjujemo, da je v povprečju posamezna gospodarska družina letos prinesla 7,52 kg medu. Ob tem se moramo zavedati, da so posamezne lege letos to povprečje močno presegle, medtem ko v drugih regijah ali posameznih področjih govorimo o nični pridelavi medu.

Na koncu za vse čebelarke in čebelarje upam, da ste bili uspešni v borbi proti varojam, in vam želim, da bi končno imeli pravo zimo z veliko snega, poznim začetkom prihodnje pomladi in odlično pašno sezono 2025.

Naj med!

Rdečerjava puhasta smrekova ušica, Litija, 17. maj 2024

Zdravljenje čebel v jesensko-zimskem času

Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., UL VF, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Murska Sobota,
(mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si)

Prihodnja čebelarška sezona temelji na učinkovitem in varnem zimskem zatiranju varoj v obdobju, ko so družine brez zalege. Obvezna izvedba preventivnega ukrepa za vse čebelje družine je predpisana v Pravilniku o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (UL RS, št. 21/20).

Načeloma velja pravilo, da mlade, letošnje matice zalegajo jajčeca dlje kakor starejše matice. Na dolžino zaleganja poleg starosti matice vplivata tudi zunanja temperatura in uporaba zdravil pri poznopoletnem zatiranju varoj. Dlje kot je vreme ugodno in čebele nosijo cvetni prah, dlje matice zalegajo. Podobno lahko uporaba hlapnih zdravil (z aktivno učinkovino mravljinčna kislina) v septembru pripomore k hitrejšemu prenehanju zaleganja. Čebeljih družin do zimskega zdravljenja običajno ne pazimo, da matica prej preneha z zaleganjem, saj želimo doseči zgodnejšo in absolutno prekinitev zaleganja za čim uspešnejši učinek zdravljenja.

Zaradi razlik v temperaturi med slovenskimi regijami priporočamo, da čebelarji lokalno spremljajo prisotnost zalege. Ko je v panjih ni več, so vse varoje na čebelah in so tako najdovzetnejše na delovanje zdravil. Takoj ko se poleže vsa zalega, čebele zdravimo še zadnjič v tem koledarskem letu. To je običajno novembra ali decembra. Če v posamezni družini še najdemo pokrito zalego, jo dva do tri dni pred uporabo zdravila odpremo z vilicami za odkrivanje voščenih pokrovcov. Tik pred dajanjem zdravila čebeljih družin ne smemo vznemirjati, to je namreč poleg nepravilnega odmerjanja zdravil lahko razlog za večji upad čebel po zdravljenju.

V Strokovnem navodilu za izvajanje ukrepov preprečevanja varoze čebeljih družin v letu 2024 (<https://www.vf.uni-lj.si/zdravljenje-cebel>) za zimsko zdravljenje priporočamo uporabo zdravil na osnovi aktivne učinkovine oksalna kislina (ApiBioxal ali Oxuvar) po navodilu proizvajalca zdravila oziroma veterinarja. Uporabi se lahko tudi VarroMed. Pri metodi kapljanja je ključno, da so čebele v zimski gruči, kajti le tako lahko odmerimo ustrezno količino zdravila. Zdravimo enkratno. V času zdravljenja je obvezna uporaba ustrezne zaščitne opreme. Uporabo zdravila zabeležimo v dnevnik veterinarskih posegov. Odpadle varoje spremljamo z vstavljenimi testnimi vložki na podnicah do tri tedne po zdravljenju. Če v treh tednih po zimskem zdravljenju odpade manj kot 100 varoj, je pričakovati manj težav z varojami v letu, ki sledi. Če odpade v treh tednih več kot 100 varoj, se posvetujemo z veterinarjem. 🍯

Viri:

Spletna stran VF NVI. Strokovno navodilo za izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze pri čebeljih družinah za leto 2024. <https://www.vf.uni-lj.si/zdravljenje-cebel>

Jurič, Alenka. Ne pozabimo na zimsko zatiranje varoj. Slovenski čebelar, oktober 2020, let. CXXII, št. 11, str. 299–300. 2020.

Registrirana zdravila v Sloveniji za zimsko zatiranje varoj pri čebelah v letu 2024
(navodilo pripravljeno na podlagi trenutno veljavnih navodil proizvajalca zdravila):

Ime zdravila	Metoda zdravljenja	Priprava zdravilne raztopine	Odmerek na čebeljo družino	Odmerek na polno zasedeno ulico
OXUVAR 5,7-% (oksalna kislina, dihidrat; raztopina)	Kapljanje po čebelah z vrha ulice. Zdraviti enkrat v obdobju brez zalege pri zunanji T < 5 °C.	275 g Oxuvarja + 275 g kristalnega sladkorja, raztopiti, segreti na 30 °C do 35 °C in pokapljati po čebelah z vrha plodišča s pomočjo brizge. Rok uporabe pripravljene raztopine: zdraviti takoj.	Odmerek zdravilne raztopine na čebeljo družino: največ 50 ml.	3 do 4 ml (majhni sati, npr. Zander) ali 5 do 6 ml (veliki sati, npr. Dadant) na polno zasedeno ulico. AŽ-panj: 4,5 ml (0,25 ml/dm ² strani sata).

Ime zdravila	Metoda zdravljenja	Priprava zdravilne raztopine	Odmerek na čebeljo družino	Odmerek na polno zasedeno ulico
API-BIOXAL (oksalna kislina, dihidrat; raztopina)	Kapljanje po čebelah z vrha ulice. Zdraviti enkrat v obdobju brez zalege.	Nerazredčeno zdravilo segreti na 30 °C do 35 °C in pokapljati po čebelah z vrha plodišča neposredno iz plastenke ali s pomočjo brizge. Rok uporabe po prvem odprtju raztopine: do 12 mesecev.	Odmerek zdravilne raztopine na čebeljo družino: največ 50 ml.	5 ml na polno zasedeno ulico.
API-BIOXAL (oksalna kislina, dihidrat; topni prašek)	Kapljanje po čebelah z vrha ulice. Zdraviti enkrat v obdobju brez zalege.	35 g API-Bioxala + 500 ml mlačnega sladkornega sirupa (razmerje kristalni sladkor : mehka pitna voda = 1 : 1). Priprava 500 ml sladkornega sirupa: 308 g sladkorja + 308 g vode.	Odmerek zdravilne raztopine na čebeljo družino: največ 50 ml.	5 ml na polno zasedeno ulico.
	Izhlapevanje (sublimacija) Zdraviti enkrat v obdobju brez zalege.	Sublimator Varrox. Aplikacija skozi žrelo panja. Upoštevati navodilo za uporabo sublimatorja!	Odmerek je 1–2,3 g praška na čebeljo družino.	
VARROMED (mravljinčna kislina in oksalna kislina; raztopina)	Kapljanje po čebelah z vrha ulice. Zdraviti enkrat v obdobju brez zalege	Nerazredčeno zdravilo segreti na temperaturo med 25 in 35 °C in pokapljati po čebelah z vrha plodišča neposredno iz plastenke ali s pomočjo brizge. Rok uporabe po prvem odprtju raztopine: do 30 dni.	Čebelja družina s 5000 do 7000 čebel (šibkejša družina pozimi): 15 ml mlačnega zdravila. Čebelja družina s 7000 do 12.000 čebel (močnejša družina pozimi): 15 do 30 ml mlačnega zdravila.	

Čebelar je produktno odgovoren za izdelke, ki jih prodaja

Ana Janžekovič, svetovalka za zagotavljanje varne hrane (ana.janzekovic@czs.si)

V Sloveniji registrirani čebelarji lahko prodajajo samo čebelje pridelke, ki so jih sami pridelali. Prodaja medu brez sledljivosti je zakonsko prepovedana. Prav tako je prodaja čebeljih pridelkov, kupljenih od drugega čebelarja ali prodajalca, tvegano dejanje, saj končni prodajalec prevzeme vso odgovornost za izdelke, ki jih trži. Pri nakupu izdelkov od drugega čebelarja je njihov izvor neznan, kar pomeni, da se lahko v teh izdelkih najdejo presežne vrednosti ostankov veterinarskih zdravil, nepristnost medu ali druga neskladja s Pravilnikom o medu. Tovrstna neskladja so zavajajoča in lahko povzročajo tveganja za zdravje potrošnika. Kadar

se v postopku inšpekcijskega nadzora ugotovijo tovrstna neskladja, je čebelar, ki te izdelke ponuja, odgovoren zanje. Prelaganje odgovornosti na ponudnika, od katerega so bili izdelki kupljeni, je v tem primeru nična. V primeru, da se odločite za nakup tujih izdelkov, ki jih želite polniti v svojo embalažo, morate biti registrirani kot polnilec. Polnilci lahko na deklaraciji podatke nosilca živilske dejavnosti označijo le pod terminom »polnil«, nikakor pa ne s »pridelal in polnil«. V vsakem primeru je ključno, da skrbimo za sledljivost na vseh korakih od pridelave oz. odkupa medu do prodaje. ●

Pritlikava čebela (*Apis florea*) – majhna, a prilagodljiva

Ladeja Fajfar, dr. Danilo Bevk (danilo.bevk@nib.si), Nacionalni inštitut za biologijo

Avgusta nas je presenetila novica o prvi družini pritlikave čebele (*Apis florea*) na evropskih tleh. Našli so jo na Malti, kar je vzbudilo skrb med strokovnjaki ter lokalnimi čebelarji. Gre sicer za prvo najdbo na kopnem, pred dvema letoma je bila ena družina že najdena (in uničena) na tovorni ladji v Genovi. Pritlikava čebela, znana tudi kot mala čebela, je vrsta, ki se hitro širi iz jugovzhodne Azije proti zahodu. V Afriki in arabskem svetu jo že prepoznajo kot invazivno vrsto.

Foto: Tomaž Oštir

Apis florea, delavka

Ob takem zlovesčem prizvoku, kot je »invazivnost«, se pojavi vprašanje: Kakšna čebela je to in zakaj je tako uspešna? Ali obstaja nevarnost, da se naseli tudi pri nas?

Lastnosti

Čeprav spada v isti rod, se mala čebela bistveno razlikuje od medonosne čebele (*Apis mellifera*). Spada v podrod *Micrapis*, kamor sodijo primitivne (evolucijsko starejše) čebele iz rodu *Apis*, kar se odraža v njihovi morfologiji in vedenju.

Pritlikava čebela je, kot pove že ime, bistveno manjša od medonosne čebele; delavka doseže največ 10 mm dolžine. Prepoznamo jo po rdečkasto obarvanem prvem delu zadka ter belih dlavicah, ki prekrivajo njeno telo. Čeprav ima želo, to ni dovolj trdno, da bi predrlo človeško kožo.

Vrsta živi v družinah, ki štejejo v povprečju do 6000 osebkov. Gradijo preprosta gnezda v zavetju grmovja ali nižjih dreves. Na veji zgradijo en sam podolgovat sat velikosti okrog 20 cm × 12 cm, ki ga obdaja debel sloj čebel. Razdeljen je na predele, kjer so zalega, zaloga cvetnega prahu in medu. Zaradi izpostavljenosti gnezda plenilcem so čebele razvile posebne obrambne tehnike. Del gnezda, kjer se satje dotika veje, pregradijo s propolisom, ki deluje kot

lepljiv trak. To tehniko uporabljajo predvsem za obrambo pred mravljami in drugimi neletečimi žuželkami. Ko čebele zaznajo grožnjo iz zraka ali druge manjše plenilce, sprožijo zanimivo vedenje. Ena izmed čebel začne oddajati zvočne signale, s frekvenco, ki jo zazna tudi naše uho. To sproži verižni odziv pri drugih čebelah. Celotna družina nato usklajeno piska in sika. Poleg tega za svojo obrambo uporabljajo vizualne učinke, ki jih dosežejo z dvigovanjem zadka in kril, ki ustvari videz valovanja po »zavesi« čebel. Če je nevarnost prevelika, družina v roju zapusti gnezdo.

Gnezdo zapustijo tudi, če se razmere poslabšajo – na primer, če je premočno osončeno, v okolici primanjkuje hrane ali ob pojavu zajedavcev. Rojijo tudi, ko se izleže nova matica. Nova gnezdišča poiščejo tako, da izvidnice s posebnim plesom pokažejo na primerne lokacije. Čebele nato skupaj odletijo na novo vejo. Kakovost mesta ocenijo glede na prisotnost plenilcev in razpoložljivost hrane. Če se izkaže, da mesto ni primerno, se roj premakne drugam. Zanimivo je, da če je novo gnezdišče od prejšnjega oddaljeno manj kot 100–200 metrov, družina za gradnjo novega gnezda uporabi vosek iz starega gnezda. To vedenje je značilno le za to vrsto.

Izvor in širjenje

Pritlikava čebela izvira iz tropskih in subtropskih območij južne Azije, vključno z Indijo, Šrilanko in deli

Primerjava delavke *A. florea* in delavke *A. m. carnica*

Apis florea, matica zalega jajčeca, delavke in troti

Foto: Tomaž Oštir

Apis florea, številčna družina pred rojenjem

jugovzhodne Azije, kot so Tajska, Vietnam in Indonezija. Zaradi prilagodljivosti na spremembe v okolju se je razširila tudi onkraj svojih naravnih meja, na vzhodu na otok Tajvan, na zahodu pa v Jordanijo, Arabski polotok in severovzhodno Afriko. K širjenju pripomore tudi visoka rojivost. Tako kot medonosna čebela je *prehranska generalistka*, kar pomeni, da ni omejena na posamezne vrste rastlin, kar ji omogoča življenje v različnih habitatih.

Pričakuje se, da se bo njeno širjenje nadaljevalo, zlasti po afriški celini. Obstaja tudi možnost, da naseli dele Evrope, saj so podnebne razmere v Sredozemlju zanjo ugodne, večjih geografskih ovir, ki bi ustavile njen napredek po kopnem, pa ni. Njeno širjenje pospešujejo človeške dejavnosti, kot sta pomorska trgovina ter spreminjanje okolja, ki ustvarjajo nove koridorje, po katerih se lahko seli. V Sloveniji bi zaradi toploljubnosti verjetno lahko preživela le na obali.

Vplivi na okolje in domorodne opraševalce

Vrnimo se k najdeni malteški družini. Na Malto je prišla z ladijskim prometom. Čeprav je bila družina majhna (skupaj je štela približno 2000 osebkov), brez matice ter nove zalege in so jo zlahka odstranili, ta najdba opozarja na širše okoljske izzive, povezane z invazivnimi vrstami.

V okolju, kjer je pritlikava čebela domorodna, je pomemben člen v ekosistemu in je predmet številnih raziskav. Težko je napovedati, kako bo širjenje pritlikave čebele v novem okolju vplivalo na kmetijstvo, čebelarstvo in biotsko pestrost.

V Afriki in na Bližnjem vzhodu opažajo, da njihova avtohtona medonosna čebela (*Apis mellifera sudanensis*) dobro sobiva s pritlikavo čebelo, in ne opažajo večjih škod v čebelarstvu ali kmetijstvu. Opazili so, da je celo postala pomembna opraševalka bombaža.

Večja neznanka sta vpliv na druge manj opazne divje opraševalce in prenos bolezni, saj na to temo ni veliko raziskav. Znano je, da je lahko gostiteljica številnih povzročiteljev bolezni in zajedavcev, kot so pršice (npr. *Euvarroa sinhai* in *Tropilaelaps clareae*). Prenos teh bolezni na domačo čebelo in divje opraševalce bi lahko imel hude posledice za ekosistem. 🍯

Viri

- El-Niweiri, Mogbel A. A., Moritz, Robin F. A., Lattorff, H. Michael G. 2019. The invasion of the dwarf honeybee, *Apis florea*, along the River Nile in Sudan. *Insects*, 10.11: 405.
- El Shafie, H. A. F.; Mogga, J. B. B.; Basedow, T. H. 2002. Studies on the possible competition for pollen between the honey bee, *Apis mellifera sudanensis*, and the imported dwarf honey bee *Apis florea* (Hym., Apidae) in North-Khartoum (Sudan). *Journal of Applied Entomology*, 126.10: 557–562.
- Giusti, Matteo. 2022. *Apis florea*, chi è l'ape asiatica trovata a Genova. *AgroNotizie* (16. 9. 2024, <https://agronotizie.imagelinenetwork.com/agricoltura-economia-politica/2022/09/16/apis-florea-chi-e-l-ape-asiatica-trovata-a-genova/77048>).
- Gregorč, Janez. 2008. Sistematska uvrstitev čebel. V Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, 14–23.
- Hepburn, H. Randall in sod. 2005. *Apis florea*: morphometrics, classification and biogeography. *Apidologie*, 36.3: 359–376.
- Koeniger, N. 1976. Interspecific competition between *Apis florea* and *Apis mellifera* in the tropics. *Bee World*, 57.3: 110–112.
- Kralj, Jasna. 2007. Tajska, čebelji raj; Slovenski čebelar, letnik CIX, št. 6: 187–188.
- Moritz, Robin F. A. in sod. 2010. Invasion of the dwarf honeybee *Apis florea* into the near East. *Biological Invasions*, 12: 1093–1099.
- Pirk, Christian W. W. in sod. 2011. Economics of comb wax salvage by the red dwarf honeybee, *Apis florea*. *Journal of Comparative Physiology B*, 181: 353–359.
- Sarma, Moushumi Sen in sod. 2002. Worker piping triggers hissing for coordinated colony defence in the dwarf honeybee *Apis florea*. *Zoology*, 105.3: 215–223.
- Seeley, Thomas D.; Seeley, Robin Hadlock; Akranakul, Pongthep. 1982. Colony defense strategies of the honeybees in Thailand. *Ecological monographs*, 52.1: 43–63.
- Uzunov, Aleksandar in sod. 2024. *Apis florea* in Europe: first report of the dwarf honey bee in Malta. *Journal of Apicultural Research*, 1–4.

Članek je nastal v okviru projekta BEE2GETHER (Krepitev čezmejnega inovativnega sistema za izboljšanje biotske raznovrstnosti z monitoringom čebel). Projekt je sofinanciran s sredstvi Evropske unije preko programa Interreg Italia-Slovenija.

Interreg
Italia-Slovenija

Cofinanziato
dall'Unione europea
Sofinancia
Evropska unija

BEE2GETHER

Čebelarjeva opravila v novembru

Tomaž Granda (tomaz_granda@hotmail.com)

Novembra se narava skoraj popolnoma umiri. Še zadnja redka obdobja toplega vremena čebelarjem omogočajo izlet ter iztrebljanje. Po navadi se novembra že pojavlja slana in posledično (vsaj na mojem čebelarskem območju) dokončna prekinitev vnašanja cvetnega prahu v panj. Čebele oblikujejo zimsko gručo ter se prilagodijo na zimske, manj dejavne dni.

Prve negativne temperature, ki so za več kot 3–4 stopinje pod ničlo in ki se pojavljajo več noči zapored, lahko naznanijo odštevanje do prvega zimskega zatiranja varoj. V zimskem času, ko so čebele v mirovanju, je to najpomembnejše delo, ki ga imamo čebelarji. Pri zimskem zatiranju je najpomembnejše, da v panju več ni (pokrite) zalege. Če v panju ni zalege, so vse varoje prisotne na odraslih čebelah, na katerih so izpostavljene sredstvom za zatiranje varoj. V nasprotnem primeru (prisotnost zalege) so varoje zaščitene pred sredstvi, preživele varoje pa bodo spomladi, v ugodnem času za razmnoževanje, pripomogle k večji napadenosti čebeljih družin in njihovem slabšem stanju. Pravilno izvedeno zimsko zatiranje je tako odločilni dejavnik, ki vpliva na zdravje in vitalnost čebel v spomladanskem obdobju in na razvoj čebeljih družin v prihodnji pašni sezoni.

V tem času sam poskrbim za okolico čebelnjaka. Nekoliko večja dela v okolici čebelnjaka/panjev še ne povzročajo tako velikega stresa, kot bi ga enaka dela v januarju ali februarju. Kadar vreme dopušča in čebele ne izletajo, poskrbim za impregnacijo panjev ter za čiščenje okolice. Za impregnacijo panjev uporabljam barve oz. impregnacijska sredstva, ki so namenjena zaščititi panjev in imajo na embalaži tudi ustrezno označbo. To so barve na vodni osnovi, ki ne vsebujejo čebelarjem škodljivih topil. Prav tako z vodno tehtnico preverim položaj nakladnih panjev. Če opazim večje odklone, jih odpravim s podlaganjem posameznih panjev ali tramičev. Panje poskušam postaviti tako, da so rahlo (za nekaj stopinj) nagnjeni naprej. Sicer so deževni jesenski dnevi primerni za pregled čebelarskega dnevnika, ki sem ga izpolnjeval čez leto. Zanimivo je primerjati časovno razliko čebelarskih opravil med sezonami. Glede na bero medu in drugih čebeljih pridelkov lahko tudi iz pregleda zapiskov ugotovim, kako se izogniti nadaljnjim napakam ter kako izboljšati čebelarsko prakso v prihodnjih sezonah. Prav tako v tem času prebiram starejšo kot tudi novejšo čebelarsko literaturo. Sam uporabljam tudi

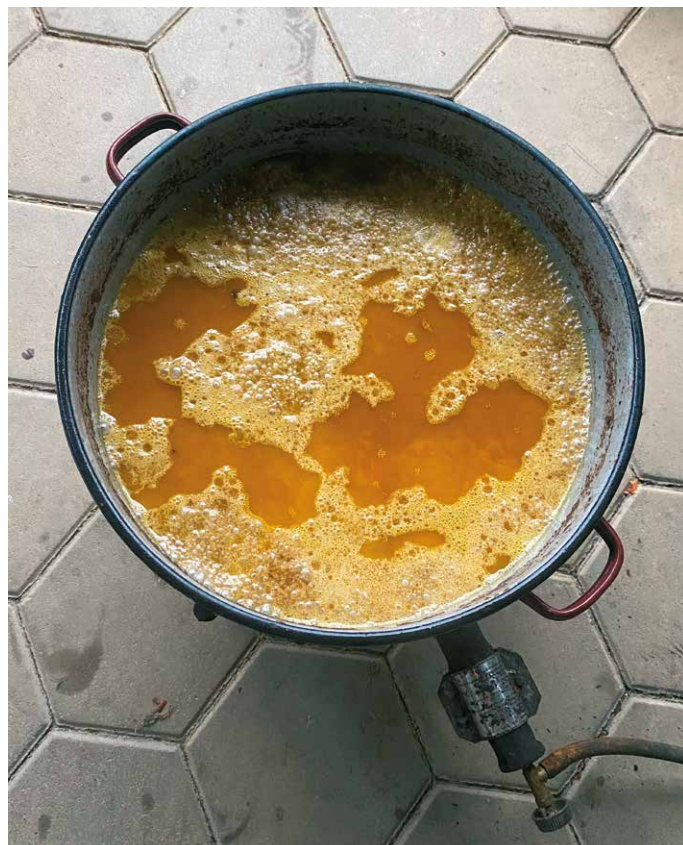

Foto: Tomaž Granda

Staljeni vosek

Očiščen voščeni kolač

Voščeni kolač

Foto: Arhiv ČZS

tujo literaturo, ki sicer opisuje čebelarstvo prakso, ki je navadno prilagojena za nakladne panje. Pri študiju tuje literature je tako treba upoštevati drugačne vremenske razmere, morebitno čebelarjenje z drugo podvrsto medonosne čebele ter pašne značilnosti, ki so zelo verjetno drugačne kot pri nas. Pa vendar lahko nekatere tehnike oz. prakse prenesemo, jih nekoliko spremenimo/prilagodimo in uporabimo tudi v domačem čebelarstvu. Moje mnenje je, da že samo razmišljanje o različnih čebelarskih praksah daje čebelarju širino in morda drugačen način razmišljanja, ki lahko pride prav v spreminjajočem se vremenskem okolju, ki je zadnja leta vse bolj nepredvidljivo.

Mesec november in nadaljnje jesensko-zimsko obdobje je tudi čas, ko je treba čebelarske pridelke tudi prodati, morda predelati in seveda tržiti. Na ta način je treba vzpostaviti vzdržen sistem, ki dolgoročno omogoča nadaljnje čebelarjenje. Pri tem moram opozoriti, da lahko čebelarji v okviru osnovne kmetijske dejavnosti (registriran čebeljak) prodajamo samo osnovne in nepredelane čebelje pridelke, kot so med, cvetni prah, surovi propolis, vosek, matični mleček, čebelje družine in matice. V primeru njihove predelave pa moramo registrirati ustrezno dopolnilno kmetijsko dejavnost ter urejati vso potrebno dokumentacijo. Kakršno koli mešanje izdelkov ali predelava se razume kot predelani izdelek, tudi pri izdelavi alkoholnih pijač. Pri trženju alkoholnih pijač opažam, da veliko čebelarjev uporablja napačno terminologijo. Medica/medeno vino je fermentirana mešanica vode in medu

in vsebuje med 9 in 15 vol. % alkohola. Treba je tudi izmeriti količino nepovretega sladkorja in jo glede na izmerjeno pravilno razvrstiti (suho, polsuho, polsladko, sladko). Če se na izdelavo alkoholnih pijač zelo dobro spoznamo, lahko pridelamo tudi penečo medico. Medeno žganje je žgana pijača, ki jo pridelamo z destilacijo medenega vina. Medeni liker je alkoholna pijača, pri čemer zmešamo žganje z medom in morebitnimi začimbami ali sadjem. Vsebovati mora najmanj 16 vol. % alkohola. S predelavo čebeljih izdelkov lahko bistveno dvignemo ekonomičnost čebelarstva, saj lahko kupcem ponudimo različne izdelke po višjih cenah.

Jesenski čas je tudi priložnost za dokončno predelavo voska. Sam poleti uporabljam sončni topilnik, v katerem sem topil sate ter shranjeval vosek iz zbirne posode. Korak, ki ga izvedem v tem obdobju, je topljenje kosov relativno čistega voska ter oblikovanje voščenega kolača. Opravila se lotim tako, da na plinski gorilnik postavim lonček z vodo, v katerega položim kose voska. Ko se stali, izklopim gorilnik, vosek pa se kasneje ohladi in strdi. Vsa morebitna umazanija ostane na dnu kolača, tako da lahko z vodo in krtačo tudi očistim voščeni kolač. Mesec november lahko izkoristimo tudi za izmenjavo mnenj znotraj čebelarskega društva, pri čemer je dodana vrednost druženja starejših in mlajših članov. Mlajši so velikokrat prilagodljivejši in imajo stik z novimi dognanji in raziskavami, medtem ko starejši člani mlajšim predajo več znanja, ki so ga sami pridobili iz lastnih izkušenj. ■

Raziskovanje življenja Antona Janše

Verena Štekar-Vidic

Ivan Navratil (1825–1896), jezikoslovec, narodopisec in urednik.
Foto: Wikipedija

Stane Mihelič (1906–2005), slovenist in raziskovalec čebelarstva zgodovine. Foto: Wikipedija

Maja letos je minilo 290 let od rojstva Antona Janše na Breznici na Gorenjskem, septembra pa 251 let od njegove smrti na Dunaju.

Osemnajsto stoletje, v katerem je živel, je oddaljena doba, saj je v mnogih generacijah, ki so sledile, zgodovinski spomin zamrl in ni več neposrednih in posrednih pričevalcev. Ostalo je le, kar je zapisano v zgodovinskih virih in v tiskani literaturi. Viri predstavljajo osnovo, neposredne, bolj ali manj avtentične dokumente in podatke, literatura pa strokovne ali poljudne interpretacije različnih avtorjev v člankih ali monografijah. Interpretacije se ob odkritjih novih virov lahko spreminjajo, profesionalno in pošteno pa je, da so zaradi sledljivosti vselej pospremljene s citiranjem virov in tudi uporabljene literature.

Življenje in delo Antona Janše sta zaznamovana v virih, ki so v arhivskih ustanovah, in literaturi, ki sega do današnjega časa. Slednjo je od Janševih sodobnikov dalje v knjigi *Anton Janša, prvi učitelj čebelarstva* leta 2019 izčrpno predstavil dr. Andrej Šalehar. Knjiga povzema dosedanje vedenje o Antonu Janši in tudi različne interpretacije nekaterih domačih in tujih piscev. Je jasen pokazatelj, kako živa ter skoraj neskončna dejavnost je raziskovanje, saj ob že sprejetih dognanjih venomer odpira vrata novim vprašanjem.

Najpomembnejši vir o Janševem načinu čebelarjenja in njegovem poznavanju čebel sta njegovi avtorski deli, *Abhandlung vom Schwärmen der Bienen* iz leta 1771 in *Vollständige Lehre von der Bienenzucht* iz leta 1775, večkrat ponatisnjeni in seveda prevedeni tudi v slovenščino. Iz njiju nekaj malega izvemo tudi o njegovem življenju, šele veliko kasneje pa so na podlagi raziskovanja arhivskih dokumentov, župnijskih matic, zapisanih neposrednih poročil o njem in njegovi družini pisali drugi, med njimi Ivan Navratil in Stane Mihelič. Prvi je avtor članka *Anton Janša slavni kranjski čebelar*, ki ga je objavil leta 1883 v

zborniku *Spomenik o šeststoletnici začetka habsburške vlade na Slovenskem* v založbi Maticе Slovenske, drugi pa je avtor monografije *Anton Janša, slovenski čebelar: njegovo življenje, delo in doba*, izšle v okviru Čebelarskega društva za Slovenijo leta 1934. Bila sta prva in verjetno edina doslej, ki sta Janševo življenje dokumentarno predstavila na podlagi dunajskih arhivov, prvi kot državljani Avstro-Ogrske, drugi pa v Kraljevini Jugoslaviji.

Da bi поблиžje spoznala arhivsko gradivo, iz katerega sta v omenjenih delih osvetlila Janševo čebelarsko delovanje na Dunaju, in da bi v nadaljevanju morda odkrili še kake fonde, ki bi ponudili odgovore na še nepojasnjena vprašanja, sem se letos januarja podala na Dunaj. Ugotovila sem, da je gradivo, ki sta ga obdelala oba avtorja, zdaj v dveh enotah Avstrijskega državnega arhiva, v Haus- Hof- und Staatsarchiv Wien (HHStAW) v središču mesta (Minoritenplatz 1) in predvsem v Allgemeines Verwaltungsarchiv (AVA) v tretjem okrožju Dunaja (Nottendorfer Gasse 2). Nisem našla vsega, kar sta avtorja v delih citirala, sem pa spoznala okolje, sistem delovanja in iskanja dokumentov v arhivih in najdeno prefotografirala.

Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien.
Wikipedia

Glavna stavba Avstrijskega državnega arhiva, v katerem je tudi Allgemeines Verwaltungsarchiv. Wikipedia

Ivan Navratil je bil v času pisanja svojega članka državni uradnik in prevajalec za slovenščino pri najvišjem sodišču na Dunaju, kjer je imel dostop tudi do arhiva notranjega ministrstva in pravosodja (zdaj AVA), iz katerega je črpal podatke za svoj članek. Ta je od 1989 v sodobni stavbi. V času Navratila je bil na Wipplingerstrasse v prvem dunajskem okrožju, kasneje se je preselil v sodno palačo na Schmerlingplatz, ki je leta 1927 pogorela, z njo pa tri četrtine zgodovinskega arhiva. Do selitve na zdajšnjo lokacijo je še dvakrat menjal svoje mesto. Restavriranje in urejanje okoli 700.000 od požara rešenih aktov še vedno poteka. Navratil je imel leta 1883 na razpolago še vse. Seveda je dobro poznal uradni jezik nemščino, gotska pisava, tiskana in pisana, pa je bila tedaj tudi še živa (med Nemci uradno ukinjena

leta 1941), zato je lahko hitro in zanesljivo prebiral na roko pisane dokumente Nižjeavstrijske gospodarske družbe in pa fond Čebelarstvo. Izvorno je tako predstavil Janševo delovanje na Dunaju od 1769 do 1773, od njegovega začetka čebelarjenja pri omenjeni družbi do prevzema mesta prvega učitelja čebelarstva v Augartnu in nadaljnega delovanja. Članek je nazoren, pripoveden in zanesljiv, dobra osnova za nadaljnja dopolnjevanja Janševega življenjepisa.

Delovno okolje raziskovalke med pregledovanjem arhiva. Foto: VŠ-Vidic, 2024

Na podlagi iskanja podatkov po spletnem registru arhiva sem v Haus-, Hof- und Staatsarchiv našla celotno mapo dokumentov ob Janševi smrti in jo prefotografirala. Prav Navratil je bil tisti, ki jo je po srečnem naključju izsledil, ko je bila shranjena na nepravem mestu.

Zapuščinska razprava ob smrti Antona Janše – Verlassenschaftsabhandlung Janscha Anton, k.k. Lienienlehrer (1773) je zdaj v HHStAW pod oznako STAWien AT-OeStA HA OMaA 781-26. Foto: VŠ-Vidic, 2024

Med gradivom, ki sem ga sledeč Navratilovemu članku našla v Verwaltungsarchivu, pa je npr. tudi z vidnimi sledmi požara le delno ohranjen in težko razberljiv, a konserviran dokument z 22. marca 1770. Gre za osem strani ohranjenega poročila Nižjeavstrijske gospodarske družbe, njegova vsebina pa je ostala znana po Navratilovi zaslugi. Pripoveduje o tem, kako se je Anton Janša postavil zase, ko se je odločal za prevzem delovnega mesta prvega učitelja čebelarstva na novoustanovljeni čebelarski šoli v Augartnu. (Na Dunaju je bil namreč že od leta 1766. Študiral je na c. k. bakrorezni akademiji in za to prejemal denarno podporo »po gosposki milosti«. Leta 1769 je začel

z isto denarno podporo in še nekaj dodatka čebelariti za Nižjeavstrijsko gospodarsko družbo. Pri tem se je zelo izkazal in cesarica ga je želela nastaviti za učitelja na tedaj osnovani čebelarski šoli v svojem družinskem parku v Augartnu.) Predstavljeno mu je bilo, da bi služba veljala za dve leti, da bi prejemal enako plačo, kot jo je prejemal, ko je čebelaril še za gospodarsko družbo, vse le zato, ker družba verjame v njegovo čebelarsko znanje in da ne bo čebelaril le zase in za družbo, ampak bo čebelarsko znanje širil tudi med druge. Na sestanku tistega dne je bil naprošen, da se o vsem izreče, da bo gospodarska družba znala ravnati in da se ne bi kasneje morda kako zameril cesarici. Anton Janša je bil pred odločitvijo, ali nadaljevati slikarsko kariero ali se posvetiti čebelarstvu. Na zagovoru je zato v nemščini jasno povedal:

- da se bo moral odločiti ali za slikarstvo ali za čebelarstvo, da ne bi zanemarjal ene ali druge dejavnosti;
- da bo verjetno v večjo javno korist, če se odloči za čebelarstvo;
- toda ko je bil deležen cesaričine podpore za slikarstvo, je prejemal denarno podporo 360 goldinarjev, kar je poleg brezplačnega stanovanja, kurjave in razsvetljave skupaj predstavljalo 600 goldinarjev, s slikanjem pa si je prislužil vsaj še 200 goldinarjev, kar je skupaj zneslo 800 goldinarjev prihodka;
- ukvarjanje samo s čebelarstvom mu torej ponuja manj prihodka, če se bo moral odpovedati slikarski dejavnosti, bo po dveh letih zaostal v tej večini, ostal brez denarne podpore za izpopolnjevanje in še brez službe.

Poročilo je bilo posredovano cesarici in sledil je njen

Iz poročila Nižjeavstrijske gospodarske družbe 22. marca 1770 o tem, kako se je Anton Janša postavil zase, ko se je odločal za prevzem delovnega mesta prvega učitelja čebelarstva na novoustanovljeni čebelarski šoli v Augartnu. Pod oznako: AVA, škatla 681 – Hofkanzlei IV.G.1. Niederösterreichische Gesellschaft. Foto: VŠ-Vidic, 2024

odlok, o katerem je Navratil tudi pisal, Stane Mihelič pa ga je podrobno predstavil v prevodu. Ko je napisal temeljno delo o Antonu Janši, je bil Mihelič star 28 let. Opiral se je na Navratilove in druge objavljene vire ter aktualno literaturo. Gradivo notranjega ministrstva na Dunaju, ista fonda kot Navratil, je osebno pregledoval in prepisoval.

Težav, ki bi jih imel zaradi pogorelega arhiva, ni omenil, zato bi morda lahko tudi domnevali, da je v arhivih delal že pred letom 1927. V knjigi je na strani 76 takole objavil celoten prevod odloka Marije Terezije s 6. aprila 1770, ki je Janšo potrdil za prvega c. k. učitelja čebelarstva:

»V čebelarjenju posebno izkušenemu kranjskemu slikarju Antonu Janši sem namesto 30 goldinarjev, ki jih je doslej užival iz blagajne gradbenega urada (Bau Amts Cassa), dalje

Dokument s 6. aprila 1770 je vladarica ročno podpisala in Janša ga je prejel 7. aprila. Pod oznako: Bienenzucht, AVA IV C.7., Hofkanzlei, škatla 725, do 1799. Foto: VŠ-Vidic, 2024

prostega stanovanja in kurjave, odobrila sploh letnih šeststo goldinarjev plače pod pogojem, da se omeji samo na širjenje čebelarskega pouka, da bo vse tiste, ki jih bo k njemu napotil Komercialni svet ali tudi Kmetijska družba, popolnoma in brez pridržka podučil in da bo z istim smotrom tudi potoval v druge dežele. Vsekakor pa omejujem odobritev te plače izrecno s pogojem, da bo dano obljubo izpolnjeval osebno in z vestnim poučevanjem drugih oseb in da se bo semtertje izkazal s potrdilom Komercialnega sveta. V smislu tega mojega odloka se naj o tem obvesti tukajšnja Kmetijska družba, obenem pa naj se sporoči vse potrebno tudi zbornici glede nakazila plače.« (Marija Terezija)

Dne 8. junija 1770 je cesarica za Janšo izdala še en odlok, ki pa ga med prebiranjem dokumentov nisem našla. V njem je poudarila, da velja njegova plača za nedoločen čas (vse žive dni), tudi ko vladi ne bi bil več potreben, in da se v prostem času lahko ukvarja s slikarstvom.

Nazadnje naj predstavim, kako sta videti še dva znana dokumenta, ki sta ju imela v rokah in predstavila tudi Navratil in Mihelič, Janšev predlog za čebelarsko organizacijo in prvi čebelarski zakon z navodili za čebelarske učitelje. Prvi je revolucionarni Janšev *Načrt čebelarske družbe, ki bi se lahko osnovala v avstrijskih deželah*, v katerem bi za boljši napredek čebelarstva sodelovali plemiči, čebelarski strokovnjaki in čebelarji – kmetje. Januarja 1773 je bil nepodpisan predložen cesarici, a ideja povezovanja različnih slojev ljudi je bila v tistem času gotovo še preveč utopična in v vladi je tudi zato naletel na nestrinjanje. So pa Janšev nauk in njegove ideje vendar v veliki meri vplivali na besedilo prvega čebelarskega zakona (Bienenzuchtpatent). Sestavil ga je dvorni svetnik in Janšev učenec Franc Anton pl. Raab. Imel je priložo,

Načrt čebelarske družbe: Entwurf einer Bienengesellschaft welche in Oesterreichischen Ländern können errichtet werden. Signatura: Bienenzucht, AVA IV C.7. Hofkanzlei, škatla 725, do 1799. Foto: VŠ-Vidic, 2024.

Instrukcije za čebelarske mojstre, ki jih je nastavila država.

Namenjena je bila čebelarskim učiteljem, ki so se morali, kot je veleval njen drugi člen, javno poučevati po preizkušanih temeljnih naukih Janše, prvega čebelarskega učitelja na Dunaju.

Bienenzuchtpatent, 8. april 1775 (s podpisom Marije Terezije). Pod oznako: Bienenzucht, AVA IV C.7. Hofkanzlei, škatla 725, do 1799. Foto: VŠ-Vidic, 2024

Instruktion für die Bienenzuchtmeister die von der Staate anngestellt sind. Pod oznako: Bienenzucht, AVA IV C.7. Hofkanzlei, škatla 725, do 1799. Foto: VŠ-Vidic, 2024

Dunajsko obdobje Antona Janše sta Ivan Navratil in Stane Mihelič dobro osvetlila, ostala so pa še neodgovorjena vprašanja o tem, kaj je počel Janša štirinajst let, preden je odšel na Dunaj, kako je prišlo do tega, da se je kmečki fant, tlačan, podal študirat slikarstvo, ga je morda kdo spodbudil, povabil, kdo mu je dal finančno podporo, je bil njegov čebelarski angažma tam zgolj naključje ali je bil poprejši načrtovan od vladnih odločevalcev, ki so si prizadevali za napredek čebelarstva in so se zavedali, da je na Kranjskem čebelarstvo posebej dobro razvito. In še mnogo drugih vprašanj je, ki se nam zastavljajo. Morda odgovore dobimo z odkritjem novih arhivskih dokumentov, podobno kot sta to storila Navratil in Mihelič. Dunajsko arhivsko gradivo je kolikor mogoče urejeno, zahteva pa čas, vztrajne raziskovalce, večje razbiranje težko čitljive ročno pisane gotske pisave različnih pisarjev, ter seveda dobre poznavalce nemškega jezika, zgodovine in čebelarstva. ◆

Apimondia bo prihodnje leto organizirala 49. čebelarski kongres

dr. Peter Kozmus, podpredsednik Apimondie

Kopenhagen bo prihodnje leto med 23. in 27. septembrom gostil 49. Apimondijin kongres, ki ga bodo organizirale tri skandinavske države: poleg Danske še Švedska in Finska. Priprave tečejo že od leta 2022, ko je bil Kopenhagen izbran za organizacijo tega dogodka.

Med 1. in 4. oktobrom letos smo se predstavniki mednarodne čebelarske organizacije Apimondia srečali v **Kopenhagnu**, kjer smo s predstavniki lokalnih organizatorjev pregledali, kako tečejo priprave za dogodek, in sprejeli nekatere ključne odločitve.

Ena pomembnih točk srečanja sta bila ogled kongresnega centra (**Bella Center**), kjer bo potekal kongres, ter določitev potrebnih prostorov za različne dejavnosti.

Na sestanku smo se osredotočili na več pomembnih vidikov kongresa:

- Strokovni del kongresa: Oblikovali smo okvir za izvedbo strokovnih predavanj in določili, v katere jezike bodo predavanja prevajana. Poleg tega smo dorekli tudi roke za oddajo in pregled izvlečkov.
- ApiEXPO: Poudarek je bil na promociji razstavnega dela in iskanju morebitnih dodatnih prostorov za razstavljalce.
- Otvoritvena in zaključna slovesnost: Iskali smo možnosti, da bi bila oba dogodka čim zanimivejša za udeležence.
- Tehnične ture za obiskovalce: Oblikovali smo načrte za strokovne ekskurzije, ki bodo potekali pred, med in po kongresu v vseh treh gostujočih državah.
- Organizacija mednarodnega tekmovanja: Določili smo kategorije in roke za prijavo ter cenik.
- Ukrepi za zmanjšanje izpustov CO₂, povezanih z dogodkom.
- Promocija dogodka v domači in tuji znanstveni, strokovni in čebelarski javnosti ter sodelovanje z lokalnimi in tujimi pokrovitelji.
- Delo prostovoljcev na kongresu ter njihovo evidentiranje, zadolžitve in usklajevanje.

Foto: Peter Kozmus

- Pridobivanje vizumov za udeležence ter iskanje najlažjih možnosti za njihovo pridobitev itd.

Na podlagi vseh pogovorov in ogledov lahko rečem, da bo **Apimondia 2025** odlično organiziran dogodek. Danci imajo široko skupino ljudi, ki pomaga pri organizaciji kongresa, in poleg glavnih zadev so pozorni tudi na podrobnosti oz. obkongsne dejavnosti. Tako bo po odprtju dogodka in zaključni slovesnosti za udeležence na voljo tudi nekaj brezplačne pijače in hrane, kar bo spodbudilo, da se bodo obiskovalci še zadržali in družili naprej. Poleg tega bodo nekatere dejavnosti potekale pred kongresnim centrom in v središču mesta, tako da bodo obiskovalci imeli možnost obiska različnih dogodkov. Mogoče pa so zame ena izmed šibkih točk v povezavi z udeležbo na kongresu **relativno visoke cene storitev (nastanitev, hrana, prevoz)**, saj je življenjski standard na Danskem višji kot pri nas. Zaradi tega si organizatorji prizadevamo, da bi bile v začetku meseca novembra vse ključne informacije objavljene na spletu, tako da bodo obiskovalci lahko preračunali, kolikšen bo okvirni znesek udeležbe na kongresu, in da se bodo registrirali, ko že bodo imeli vse ključne informacije. Kljub temu sem prepričan, da bo kongres nepozabna izkušnja za vse udeležence.

Aktualne informacije o Apimondijinem kongresu prihodnje leto najdete na: <https://apimondia2025.com>.

Regijski posveti v letu 2024

Letos bodo regijski posveti izvedeni na posameznih lokacijah, ki so navedene spodaj. Bodite pozorni na datume in ure.

Program regijskih posvetov:

1. Pozdravni nagovor predsednika Čebelarke zveze Slovenije in Evropske čebelarke zveze.
2. Poročilo o uresničitvi delovnega načrta ČZS za leto 2024.
3. Predstavitev predloga delovnega načrta ČZS za leto 2025.
4. Delovanje učnih čebelnjakov.
5. Šola Antona Janše.
6. Pobude in razprava.

Datumi, ure in kraji letošnjih regijskih posvetov:

1. **Dolenjska in belokranjska ČD** – sreda, **6. novembra** 2024, ob **16.00**, Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma, Sevnno 13, Novo mesto.
2. **Posavska ČD** – sreda, **6. novembra** 2024, ob **18.30**, stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem.
3. **Celjska ČD** – petek, **8. novembra**, 2024, ob **16.00**, dvorana PGD Frankolovo, Stražica 2, Frankolovo.
4. **Koroška ČD** – petek, **8. novembra** 2024, ob **19.00**, sejna soba, Meža 10, Dravograd.
5. **Podravska ČD – ZČD Ptuj** – sobota, **9. novembra** 2024, ob **9.00**, Sindikalna stavba, Čučkova 1, Ptuj.
6. **Podravska ČD (ČZD Štajerske)** – sobota, **9. novembra** 2024, ob **11.30**, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče.
7. **Pomurska ČD** – sobota, **9. novembra**, 2024, ob **14.30**, Prostori društva paraplegikov Prekmurja in Prekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota.
8. **Primorska ČD** – četrtek, **14. novembra**, 2024, ob **16.00**, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan.
9. **ČD notranjskega in obalno-kraškega območja** – četrtek, **14. novembra** 2024, ob **19.00**, Medgen dvorana, Nova vas 4a, 1385 Nova vas.
10. **Gorenjska ČD** – sreda, **20. novembra** 2024, ob **16.00**, Čebelarški center Gorenjske (ČRICG), Rožna dolina 50a, Lesce.
11. **Ljubljanska in zasavska ČD** – četrtek, **21. novembra** 2024, ob **16.00**, Čebelarški center Slovenije, Brdo.

Prosimo vas, da vsa odprta vprašanja ali pobude, ki bi jih želeli obravnavati na regijskem posvetu, pošljete tri dni pred predvidenim regijskim posvetom na e-naslov: barbara.dimc@czs.si, da se bomo lahko do njih opredelili in se nanje pripravili.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Članarina Čebelarke zveze Slovenije za leto 2025

Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je na svoji 3. redni seji, 17. oktobra 2024, sprejel sklep o članarini ČZS za leto 2025. Enotna članarina ČZS za leto 2025 je 40 EUR. Znižana članarina za člane, starejše od 80 let, ter za čebelarje invalide 1. stopnje je 22 EUR, znižana članarina za učence, dijake in študente je 17 EUR, za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) pa 11 EUR. Blagajnike oziroma vodstva čebelarških društev

prosimo, da članarino zberejo najpozneje do konca marca 2025 ter jo nakažejo na transakcijski račun ČZS, št. **SI56 8284 3026 4880 020**. V okence Sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro svojega društva. Naročnina za *Slovenskega čebelarja* za naročnike nečebelarje za leto 2025 je 50 EUR, za tujino pa 55 EUR. Posamezna številka izvoda stane 5 EUR za člane, za nečlane pa 8 EUR. Blagajnikom in vodstvom čebelarških društev se zahvaljujemo

za njihovo požrtvovalno delo. Da bi v svojo organizacijo – Čebelarstvo Slovenije – vključili čim več čebelarjev, je upravni odbor ČZS sklenil, da čebelarstvu za vsakega novega člana ob plačilu članarine ČZS pripada nagrada v vrednosti 23 EUR. Za nove člane torej društva v letu 2025 nakažejo ČZS 17 EUR, razliko do enotne članarine v vrednosti 23 EUR pa obdržijo kot nagrado.

Čebelarstvo Slovenije

Evropska komisija potrdila članstvo Ebe v strokovni skupini »Honey Platform«

Pravilnik o medu (Direktiva 2001/110/EC) je v zadnjem letu doživel nekaj ključnih dopolnitev, ki so bile s strani Evropskega parlamenta in Evropskega sveta sprejete 14. maja 2024 in uradno objavljene 24. maja 2024. Ena najpomembnejših sprememb pravilnika je natančnejše označevanje porekla mešanic medu. Dopolnitve Pravilnika pa predvidevajo tudi ustanovitev delovne skupine, ki se imenuje »Honey Platform«. Naloge te posvetovalne skupine bodo

obravnavati metod za boljši nadzor nad ponaredki medu, priporočila za ustanovitev referenčnega laboratorija in vzpostavitev sistema sledljivosti medu ter posodobitev kakovostnih parametrov, definiranih v Pravilniku.

Čebelarstva zveza Slovenije in Evropska zveza Slovenije smo oddali vsak svojo prijavo na razpis za članstvo v »Honey Platform«, ki ga je Evropska komisija objavila v juniju 2024. Eba je bila pri prijavi uspešna, kar pomeni, da bosta na sestankih z

Evropsko komisijo interese evropskih čebelarjev zastopala član Ebine znanstvene komisije za varnost in kakovost čebeljih pridelkov, prof. dr. Andreas Thrasyvoulou, in dr. Urška Ratajc, vodja znanstvenih komisij Ebe. Delovna skupina bo sestankovati začela predvidoma v novembru 2024.

Dr. Urška Ratajc, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane, ČZS, vodja znanstvenih komisij Ebe

Ne pozabite na sporočanje števila čebeljih družin!

Letošnje leto na področju sporočanja števila čebeljih družin v naših čebelnjakih prinaša določene novosti, na katere moramo biti čebelarji pozorni. Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) **obrazcev ne bo več pošiljalo**. Čebelarji in čebelarke moramo poročanje zato opraviti v elektronski obliki. Stanje čebeljih družin v svojih čebelnjakih na dan 15. aprila in 31. oktobra moramo sporočiti **najkasneje do 1. decembra** (obdobje za sporočanje stanja čebel ob koncu oktobra je torej od 31. oktobra do 1. decembra). Sporočanje do zgoraj navedenega datuma je predpisano po Pravilniku o označevanju čebelnjakov in stojišč. Čebelarji, ki tega ne storijo, so v prekršku in tudi niso upravičeni do pomoči države in do sredstev z razpisov s področja čebelarstva.

- Stanje čebeljih družin lahko elektronsko sporočimo prek zavihka v Registru čebelnjakov ali prek spletne aplikacije »Sporočanje števila čebeljih družin«.

Za sporočanje potrebujete le dostop do interneta, številko čebelnjaka in davčno številko.

- Za čebelarje, ki elektronske možnosti sporočanja nimajo, je na spletni strani MKGP-ja na voljo fizični obrazec, ki se lahko natisne, izpolni in pošlje po klasični pošti.

Čebelarje pozivamo, da si pravočasno zagotovijo eno od možnosti sporočanja, čebelarska društva pa, da jim pri tem pomagajo. Za vse dodatne informacije glede te teme se lahko obrnete tudi na svetovalce JSSČ.

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja

Ambroževe maše

Čebelarska društva, ki bi želela imeti objavljene termine Ambroževih maš v *Slovenskem čebelarju*, vabimo, da objavo oddate najkasneje do 10. novembra 2024.

Mara Golob Meserko, urednica

Napredek pri vzpostavitvi Čebelarške šole Antona Janše

ČEBELARSKA ŠOLA ANTONA JANŠE

Čebelarška šola Antona Janše, ki bo imela ključno vlogo pri ohranjanju in razširjanju znanja o čebelarstvu v Sloveniji, je že na poti k uresničevanju svojega cilja – zagotoviti kakovostno izobraževanje in ohranjanje čebelarške tradicije. Pobuda, ki temelji na potrebi po prenosu strokovnega znanja, se uspešno razvija, kljub temu pa so pred nami še pomembni koraki.

Procesi

Komisija za izobraževanje, ki vodi proces vzpostavitve šole, se je do sedaj že štirikrat sestala. Na teh sestankih so člani komisije oblikovali pravilnik za licenciranje predavateljev, določili ključna merila in vzpostavili postopek. To je temelj za ustvarjanje visokokakovostnega predavateljskega zbora, ki bo osrednja komponenta v prihodnjih izobraževalnih programih.

Vzpostavitev licenciranja in razvoj programov

Trenutno je postopek licenciranja predavateljev v polnem teku. Pričakuje se, da bo ta postopek zaključen v naslednjih mesecih. S tem bodo ustvarjeni pogoji za izvedbo bolj specializiranih predavanj. Ti programi bodo vključeni v katalog izobraževanj za leto 2025, kasneje pa bodo dodani še drugi napredni moduli.

Prehodno obdobje

Poleg licenciranja se aktivno izvaja tudi sodelovanje s potencialnimi predavatelji. Povabila so bila poslana, prijave so v teku. V prehodnem obdobju bodo lahko že obstoječi predavatelji nadaljevali predavanja, vendar morajo v tem času opraviti licenciranje. To prehodno obdobje bo trajalo približno eno leto.

Prihodnji koraki

Eden od ključnih naslednjih korakov je zaključek prvega kroga licenciranja predavateljev, kar bo omogočilo začetek dodatnih izobraževalnih programov. Hkrati se načrtuje organizacija večjih dogodkov, kot je tradicionalni **Riharjev dan**, ki bi lahko postal večdnevni dogodek, na katerem bi se zbrali predavatelji, strokovnjaki in čebelarji. Pomembna bo tudi vzpostavitev sistema evalvacije predavateljev, ki bo temeljil na kakovosti izvedbe predavanj in povratnih informacijah udeležencev. Na ta način se bo ohranila visoka raven izobraževalnega procesa, kar je bistveno za uspeh šole.

Izzivi in priporočila

Med ključnimi izzivi, s katerimi se spoprijema šola, je zadostno število prijav za licenciranje predavateljev, saj to vpliva na oblikovanje ustreznega predavateljskega zbora. Poleg tega bo treba zagotoviti dodatne vire za širitev naprednih programov, ki bodo privabili večje število udeležencev in zagotovili poglobljeno znanje.

Čebelarška šola Antona Janše je tako na dobri poti k uspešni vzpostavitvi in delovanju. Zaključek licenciranja predavateljev, potrditev cenika in začetek izobraževalnih programov so ključni koraki, ki bodo omogočili, da šola zaživi v polnem obsegu. V prihodnosti pričakujemo podporo pristojnih organov, ki bo zagotovila, da se odprta vprašanja uspešno rešijo in da bo šola izpolnila svoje poslanstvo – ohranjanje čebelarstva in strokovno usposabljanje novih generacij čebelarjev. Za dodatne informacije o postopku licenciranja in možnosti sodelovanja nas lahko kontaktirate na csaj@czs.si.

Boris Potočnik, svetovalec specialist za izobraževanje

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.cricg.si

cebelarski.center@gmail.com

Kulinarična delavnica medenih okusov

Vabimo vas na triurno kulinarično delavnico, kjer bo med glavna zvezda naših jedi! Pridružite se nam **29. novembra 2024 ob 17. uri** v Gostišču pri Čebelici, Brdo 8, Lukovica, in odkrijte sladke okuse medene kulinarike pod vodstvom izkušene upokojene profesorice Marije Arh Ivanšek.

Na delavnici boste skupaj pripravili izbrane specialitete:

- medene rezine z bučnimi semeni in belim ledom,
- medenjake s pomarančnim belim ledom,
- sadni kruh s pomarančnim ali vinskim šodojem,
- jogurtovo strjenko z medom.

Udeleženci bodo imeli priložnost spoznati tehnike priprave jedi, se naučiti, kako vključiti med v vsakdanje recepte, in na koncu degustirati pripravljene jedi. Delavnica je odlična priložnost za pridobivanje novih kulinaričnih znanj in ustvarjanje popolnih prazničnih dobrot!

Cena delavnice znaša 50 € za člane ČZS in 100 € za nečlane ČZS. Prijave sprejemamo do 20. novembra 2024 na boris.potocnik@czs.si. Delavnica se bo izvedla, če bo prijavljenih minimalno 10 oseb.

Boris Potočnik, svetovalec specialist za izobraževanje

Dan medu v kulinariki 2024

Foto: Arhiv ČZS

V Čebelarstvu centru Gorenjske v Lescah je tretjo soboto v septembru tradicionalno potekal **Festival medu in Dan medu v kulinariki**. Na dogodku so podelili tudi priznanja 5. Slovenskega senzoričnega ocenjevanja medu na Gorenjskem. Čebelarji in ponudniki izdelkov so obiskovalcem na tržnici predstavili bogastvo čebeljih produktov s poudarkom na zaščitene medovih iz evropskih shem kakovosti: Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kočevski gozdni in Kraški med z zaščiteno označbo porekla.

Festival je s pozdravnim nagovorom odprl podpredsednik Čebelarstva Slovenije, gospod Marko Alauf. Poleg predavanja o blagodejnih učinkih medu je bila osrednja nit dogodka medena kulinarika. Apiterapevtka Janja Likar je predstavila pripravo medenih lizik, superfinalistka MasterChefa Anja Fir pa je pripravljala jedi s Slovenskim medom z zaščiteno geografsko označbo. Dijaki Srednje gostinske in

turistične šole Radovljica ter Biotehniškega centra Naklo so postregli z medenimi dobrotami in tradicionalnim šmornom z medenimi omakami, dogodek pa je popestrila žonglerska skupina Čupakabra. V okviru festivala so čebelarjem podelili priznanja za najboljše medove Slovenskega senzoričnega ocenjevanja na Gorenjskem, med katerimi je naziv šampiona prejelo Čebelarstvo Jelenc.

Potekalo pa je tudi spremljevalno dogajanje z apiterapevtsko svetovalnico, ogledi čebelnjaka, svetovanjem terenskih svetovalcev JSSČ, prikazom izdelave sveč iz voska na srednjeveški način, degustacijo medenih pijač, ustvarjalnimi delavnicami za otroke. Obiskovalci pa so imeli tudi priložnost, da svojo srečo preizkusijo na kolesu sreče.

Tina Žerovnik, svetovalka specialistka za ekonomiko

Postanite del zgodbe visokokakovostnega medu: izkoristite priložnost za promocijo!

Foto: Arhiv ČZS

Obveščamo vas, da v okviru projekta promocije zaščitene medov iz EU shem kakovosti: Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kraški med in Kočevski gozdni med z zaščiteno označbo porekla načrtujemo program promocijskih dogodkov za leto 2025. Sodelovanje na

dogodkih je izjemna priložnost za povečanje prepoznavnosti vašega čebelarstva, čebeljih pridelkov in oznak evropskih shem kakovosti na splošno. Nekaj sredstev v okviru projekta je namenjenih tudi promociji na prodajnih mestih, sejmi in tržnicah, zato lahko v okviru projekta sodelujete s prodajo. V okviru projekta bomo sodelovanje podprli s kritjem stroškov za degustacije (med, žličke, pumpice), najem stojnic, na voljo pa imamo tudi brezplačni promocijski material, kot so plakati, roll-up stojala, cerade in degustacijski pulti.

Če ste vključeni v eno izmed naštetih shem kakovosti, vas vabimo k oddaji predlogov za promocijo na dogodkih, ki se odvijajo v Sloveniji, na Hrvaškem in v Nemčiji. Z vaše strani potrebujemo ime dogodka, datum dogodka, pričakovano število obiskovalcev dogodka, nabor ponudbe čebelarstva in oceno stroška sodelovanja na dogodku. Predloge sprejemamo do 10. januarja 2025 na elektronski naslov: tina.zerovnik@czs.si. V primeru velikega interesa za sodelovanje bodo sodelujoči izbrani na podlagi nabora ponudbe čebelarstva in stroška sodelovanja na dogodku.

Tina Žerovnik, koordinatorka projekta

Rezerviraj si dan za Dan shem!

Četrtek, 7. november 2024

Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8

Program

- 10.00 Boštjan Noč: Pozdravni nagovor
Aljaž Debelak: Dobra praksa vodenja sistema SMGO
dr. Urška Ratajc: Izzivi pri določanju vrste medu
- 11.00 Strokovna razprava v organizaciji Javne svetovalne službe v čebelarstvu:
SHEME KAKOVOSTI IN SLOVENSKI POTROŠNIK, sodeluje: dr. Urša Podnar Golob
- 12.00 Novinarska konferenca ob Dnevu shem kakovosti
- 12.45 Kosilo iz jedi evropsko zaščitene slovenske živilske pridelke in izdelke

Prijava

Za obisk posveta in udeležbe na kosilu sprejemamo prijave najkasneje do 3. novembra 2024 na elektronskem naslovu: tina.zerovnik@czs.si ali prek QR-kode za prijavo.

Vljudno vabljeni!

QR-koda za prijavo

Dan čebelarskega turizma bo letos potekal v Lendavi

Čebelarska zveza Slovenije vas v sodelovanju z Občino Lendava in Javno svetovalno službo v čebelarstvu vabi na tradicionalni *Dan čebelarskega turizma* v petek, 6. decembra, ki bo letos potekal v Lendavi, lanski zmagovalki natečaja »Čebelam najprijaznejša občina«. Dogodek je odlična priložnost za povezovanje, izmenjavo dobrih praks in raziskovanje novih možnosti v čebelarskem turizmu, vse to pa ob bogatem programu in prijetnem vzdušju. Zbrali se bomo ob 9. uri v Gledališki in koncertni dvorani Lendava, kjer bomo udeležence pogostili s kavo, čajem in medenjaki. Strokovni del dogodka bomo nadaljevali z okroglo mizo in vrsto zanimivih predavanj, namenjenih predstavitvi aktualnih trendov v čebelarskem turizmu.

Po odmoru bomo razglasili letošnjo *čebelam najprijaznejšo občino* in slavnostno podelili pokal ter nagrado zmagovalni občini za leto 2024. Ob tem bomo prisluhnili tudi prof. dr. Borutu Juvancu z Inštituta za arhitekturo in prostor, ki bo predstavil izvirne stare čebelnjake. Sledila bo še podelitev certifikatov odličnosti ponudnikom čebelarskega turizma »Top Bee«, kjer bomo posebno pozornost namenili enemu izmed novih ponudnikov. Prijave na dogodek so obvezne, najkasneje do 29. novembra na e-naslov: obcina@lendava.si.

Pridružite se nam in obogatite svoje znanje o čebelarskem turizmu na enem izmed osrednjih dogodkov s tega področja!

Mojca Pibernik, svetovalka
specialistka za ekonomiko

Izvedli smo prvo evropsko ocenjevanje medu!

V četrtek, 26. septembra, smo na Čebelarski zvezi Slovenije, v sodelovanju z Obalnim čebelarskim društvom Koper, izvedli prvo evropsko ocenjevanje medu! Zbrali smo 114 vzorcev medu iz 11 različnih držav (Slovenija, Nemčija, Madžarska, Hrvaška, Avstrija, Slovaška, Litva, Poljska, Romunija, Severna Makedonija in Španija). Desetčlansko strokovno ocenjevalno komisijo je vodila dr. Mojca Korošec z Biotehniške fakultete v Ljubljani. Drugi člani komisije so bili domači in tuji strokovnjaki na področju senzoričnega ocenjevanja medu: dr. Jasna Bertonec, dr. Nataša Lilek, dr. Dražen Lušić, dr. Lidija

Svečnjak, dr. Nada Vahčić, dr. Gian Luigi Marcazzan, Primož Božnar, Simon Golob in Tina Žerovnik. Ocenjevanje je bilo izvedeno v dveh panelih, skupno pa je bilo pet kategorij medu: akacijev, cvetlični, gozdni, lipov in kostanjev.

Najboljše tri medove v vsaki kategoriji bomo razglasili 7. decembra 2024 na strokovno in kulinarčno obarvani prireditvi v Kopru. Prejeli bodo:

- naziv EVROPSKI PRVAK 2024,
- edinstvene plakete in priznanja,
- logotipe medalj za označevanje nagrajene serije medu,
- posebno izpostavitve v Evropskem parlamentu,
- analize izvide o visoki kakovosti in varnosti,
- pravico do uporabe laskavega naziva za naslednji dve leti!

Pred razglasitvijo bomo najboljše ocenjene medove analizirali tudi na parametre kakovosti in varnostni. Zmagovalci morajo dosegati višje kriterije kakovosti!

Tradicionalni slovenski zajtrk – teden slovenske hrane

Moj naj zajtrk

15. 11. 2024

Pridružite se nam v tednu slovenske hrane od 11. do 17. novembra 2024!

Medenica za medenico, gostilna in gostilna, kjer se medenice in gostilne v Sloveniji združijo in predstavijo svoje izdelke. Medenice in gostilne so v Sloveniji zelo pomembne in jih je treba spodbujati. Medenice in gostilne so v Sloveniji zelo pomembne in jih je treba spodbujati.

DOBER TEK
Slovenija

Nasza Super Hrana
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Čebelarstva zveza Slovenije se tudi letos pripravlja na že kar **18.** izvedbo priljubljenega projekta **Medeni zajtrk**, ki bo tradicionalno potekal tretji petek v novembru, natančneje **15. novembra 2024.** To praznovanje je vpeto v okvir **14. Tradicionalnega slovenskega zajtrka**, ki pa bo letos vrhunec **tedna slovenske hrane.** Teden slovenske hrane bomo letos obeležili prvič, njegov glavni namen pa je spodbuditi večje naročanje, nakupovanje

in uživanje slovenske, lokalno pridelane hrane, promovirati slovenske tradicionalne jedi ter spodbuditi zdrav način prehranjevanja. Odvijal se bo celoten tretji teden novembra.

V septembru smo osnovnim šolam in vrtcem poslali dopis s predlogi dejavnosti, ki tematsko sovpadajo z aktualnim Medenim zajtrkom. Novembra pa bomo, kot vsako leto, v šole in vrtce poslali nagradno zgibanko »**Čbelica, moja prijateljica**«, ki nas letos uči o ključni vlogi čebel pri opravljanju rastlin ter o tem, kako lahko kmetje in posamezniki s svojimi dejanji pomagamo pri ohranjanju čebel. Spodbuja nas k sajenju medovitih rastlin, prehodu na ekološko kmetijstvo in podpori lokalnim čebelarjem. Več informacij o dejavnostih Medenega zajtrka ter podpornikih projekta najdete na spletni strani: www.ohranimo-cebele.si pod rubriko »**Za otroke**«.

Za uspeh projekta Medeni zajtrk ste zaslužni prav vsi čebelarji, ki vsako leto s svojim prispevkom omogočite, da je ta dan poseben za otroke. S prenosom znanja o pomenu čebel, odgovornem odnosu do okolja ter kakovostni hrani poučite naše najmlajše ter s tem prispevate

k ozaveščanju širše javnosti o pomenu čebelarstva. Tudi letos vabimo čebelarstva društva in čebelarje, da se povežete z osnovnimi šolami in vrtci. Vaš obisk in predstavitev čebelarstva pomagata, da medeni zajtrk ostane v lepem spominu otrokom, ki na ta dan spoznajo čebeljo družino, delo čebelarja, slovensko čebelarstvo kulturno dediščino in druge vidike čebelarstva. Skupaj zagotavljamo neprecenljivo promocijo čebelarstva, nas čebelarjev in čebeljih pridelkov.

Sodelovanje šol in vrtcev s čebelarji omogoča poenostavljen postopek nakupa živila za zajtrk, vključno z medom. Toplo priporočamo čebelarjem, ki imate dovolj medu, da svojo ponudbo medu predstavite šolam in vrtcem v svojem lokalnem okolju. Priporočamo tudi uporabo e-računa za lažje izstavljanje računov za med.

Za vsa vprašanja v zvezi z dejavnostmi Medenega zajtrka se lahko obrnete na Mojco Pibernik (mojca.pibernik@czs.si).

Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujemo in vam želimo uspešno izvedbo te pomembne akcije.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko

Izobraževanje o azijskem sršenu

Predstavniki Čebelarstva zveze Slovenije, Nacionalnega veterinarskega inštituta ter Zavoda RS za varovanje narave smo se pretekli konec tedna udeležili izobraževanja s področja prepoznavanja, iskanja in zatiranja azijskega sršena. Na srečo ga v Sloveniji še nismo zabeležili, glede na prisotnost v bližini naših meja pa je to le vprašanje časa. Videli smo, da je res velik plenilec, ki pleni vse, kar najde. Pogosto so na njegovem jedilniku čebele, ki jih pleni pred panjem, ko čebela odleti ali prileti s paše. Ko je sršenov veliko, čebele preprosto obmirujejo na žrelu panja in ne letijo več na pašo ali po vodo, kar lahko vodi celo v propad celotne družine. Izobraževanje je potekalo na severnozahodnem delu Italije, v pokrajini Imperija ob Ligurskem morju, kjer je populacija azijskega sršena velika in je že ušla izpod nadzora. Sedaj se predvsem čebelarji z različnimi ukrepi trudijo število sršenov zmanjšati in zaščititi čebele. Velika verjetnost obstaja, da

Foto: Simon Golob

bomo tudi v Sloveniji prav čebelarji tisti, ki ga bomo prvi odkrili, zato vas vabimo na predstavitev načina zatiranja azijskega sršena, kot ga izvajajo v Italiji. Predstavitev bo potekla 14. novembra ob 17.00 na ČZS.

Lepo vabljeni.

Aleš Bozovičar, ONS

Pošljite svoje medene recepte in prispevajte k promociji medu v kulinariki

Med je čudovit dar narave, ki ga cenimo ne le zaradi njegovega neprekosljivega okusa, temveč tudi zaradi njegovih številnih lastnosti, ki podpirajo naše zdravje. Čeprav ga najpogosteje uporabljamo kot sladilo ali pa ga preprosto uživamo na kosu kruha, med ponuja mnogo več. Njegova vsestranska uporaba v kuhinji sega od sladic do mesnih jedi, rib, omak, marinad, zelenjavnih jedi in celo sadja. Ravno zato vas vabimo k sodelovanju pri zbiranju medenih receptov, s katerimi bomo skupaj še bolj poudarili pomembnost in vsestranskost medu ter drugih čebeljih pridelkov v vsakodnevni prehrani.

V rubriki z naslovom **MEDENI RECEPTI** na spletni strani Čebelarke zveze Slovenije (www.czs.si) bomo objavljali recepte, ki jih boste poslali na elektronski naslov: mojca.pibernik@czs.si. Namen te rubrike je širiti zavest o tem, kako pomembno vlogo imajo med in čebelji pridelki v zdravi in uravnoteženi prehrani.

Kako sodelovati?

Vabimo vas, da delite svoje najljubše recepte, v katerih uporabljate med ali druge čebelje pridelke. Naj gre za vaš preizkušeni recept za slastno sladico, marinirano mesno jed, osvežilno solato ali kar koli drugega – z veseljem bomo objavili vaš prispevek. Upoštevamo tudi napitke z medom.

Recept naj vsebuje:

- naslov jedi,
- kratek opis jedi,
- seznam sestavin s količinami,
- postopek priprave,
- fotografijo pripravljene jedi.

Vsak mesec bomo enega izmed poslanih receptov objavili tudi v reviji *Slovenski čebelar*.

Zakaj sodelovati?

Med in drugi čebelji pridelki niso le okusni, ampak tudi polni hranilnih snovi. Z vašimi recepti lahko pomagamo spodbujati uporabo teh dragocenih pridelkov v vsakdanji prehrani in pokažemo, kako vsestransko uporaben je med v kulinariki. Poleg tega je to priložnost, da širimo znanje o pomembnosti čebel in njihovega prispevka k prehranski varnosti.

Z vašo pomočjo bomo ustvarili bogato zbirko receptov, ki bodo navdihovali tudi druge, da med in druge čebelje pridelke še bolj vključijo v svoje kulinarčne stvaritve.

Pošljite svoj recept še danes in postanite del naše sladke zgodbe. Z veseljem pričakujemo vaše medene stvaritve in se veselimo, da bomo skupaj širili ljubezen do medu in kulinarike.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko

Medene pijače – od tradicije do inovacije!

Spoštovani čebelarji, izdelovalci medenih pijač in vsi ljubitelji čebelarstva, ste pripravljeni, da svoje čebelarstvo dvignete na višjo raven?

Pridružite se nam na izjemnem strokovnem dogodku, posvečenem **izdelavi medenih pijač**, kjer boste odkrili, kako lahko s pridobljenim znanjem in inovacijami še bolj obogatite svojo dejavnost – čebelarstvo!

Dogodek bo potekal v **ponedeljek, 25. novembra 2024**, ob **16. uri** v prostorih **Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede**, Pivola 8, Hoče. Slovenski čebelarji smo znani po svoji strasti, predanosti in nenehni želji po napredku, kar se kaže tudi v razvoju medenih pijač. Na dogodku bomo gostili priznanega strokovnjaka in inovativnega čebelarja **Marka Cesarja**, ki nas bo popeljal v čarobni svet vrhunske izdelave medenih pijač. S svojimi bogatimi izkušnjami in nagrajenimi medenimi pijačami nam bo razkril, kako ustvariti pijačo, ki nosi prepoznavno senzorično noto medu – ponos vsakega čebelarja. **Če že ustvarjate medene pijače**, je to tudi **odlična priložnost**, da jih prinesete na dogodek, kjer bo predavatelj podal strokovno senzorično oceno in vam pomagal pri nadaljnjem izpopolnjevanju vaših izdelkov. Dogodek bo ponudil neprecenljive vpoglede, sodobne poglede na izdelavo medenih pijač in številne novosti, ki vam lahko pomagajo dodati še večjo vrednost vašemu čebelarstvu. Svojo udeležbo, prosimo, najavite na: tomaz.samec@czs.si ali pokličite na: **040 436 517**.

Vabljeni vsi, ki želite s svojimi medenimi pijačami nadgraditi svoje čebelarstvo!

Tomaž Samec, svetovalac specialist za zagotavljanje varne hrane

Dobrodelni pohod za Karin

Foto: Arhiv ČZS

Na zadnjo septembrsko nedeljo smo se pohodniki podali na dobrodelni pohod za našo deklico Karin. Pot nas je vodila od Čebelarkega centra Slovenska Bistrica proti vznožju Bistriškega vintgarja. Nato smo se skozi vintgar podali do Štampoharjevega mlina, kjer smo iz vintgarja izstopili in skozi vas Ošelj nadaljevali proti Bojtini in naprej do Areha. Z Areha smo se povzpeli po Slovenski planinski poti proti Bellevueju nad Mariborom in vse do svojega končnega cilja v Mariboru (spodnja postaja vzpenjače). Pohod smo zaključili ob dobri malici, ki jo je za nas priskrbel Čebelarska zveza Štajerske. Namen našega

pohoda je bil zbrati čim več sredstev za Karine terapije, ki so nujno potrebne za njen razvoj in vidnejši napredek, saj se je Karin rodila s sindromom Coffin-Siris, kar pomeni celostni razvojni in govorni zaostanek, epilepsijo, ADHD in avtoagresijo. Vseskozi so nas spremljali zasavski gasilci, da smo se pohodniki lahko med potjo okrepčali, da pa je bila naša pot varna, je poskrbelo Planinsko društvo Slovenska Bistrica. Zahvaljujemo se vsem pohodnikom, donatorjem in vsem, ki so kakor koli podprli naš dobrodelni pohod. Vsa sredstva, ki so se zbrala, bodo predana 26. oktobra 2024 v Zagorju ob Savi in bodo objavljena v naslednji številki Slovenskega čebelarja.

Ines Zajc Žunić, poslovna sekretarka

Cofinanziato dall'Unione europea
Sofinanciata
Evropska unija

Dr. CECILIA COSTA
višja raziskovalka na italijanskem Svetu za raziskave v kmetijstvu in ekonomiko kmetijstva (CREA).

Vabljen predavanje v katerem bo dr. Costa predstavila zgodovino vzreje matic v Italiji, možnosti za selekcijo na odpornost proti varoju, pomen vzreje za ohranjanje gojenih vrst in projekt Obzorja Evropa BeeGuards za čebelarstvo, odporno na okoljske spremembe.

POKLUKARJEVI DNEVI

29. NOV.
ob 9.00

Letošnji Poklukarjevi dnevi bodo potekali v spomin na doc. dr. Janeza Poklukarja ob 20. obletnici njegove smrti. Sodelovali bodo predavatelji s Kmetijskega inštituta Slovenije, Veterinarske fakultete, Nacionalnega inštituta za biologijo, Biotehniške fakultete in Čebelarske zveze Slovenije. Osrednji dogodek bo vabljen predavanje dr. Cecilie Costa iz Italije. Na okrogli mizi bodo sodelovali še dr. Jens Pistorius z inštituta Julius Kuhn iz Nemčije in prof. dr. Ivana Tlak Gajger z Veterinarske fakultete Univerze v Zagrebu.

Kmetijski inštitut Slovenije

Dvorana Paviljona,
Hacquetova ulica 17,
1000 Ljubljana

Dogodek organizirajo Slovensko akademsko čebelarsko društvo, Čebelarska akademija Slovenije in projekt BEE2GETHER, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija (www.ita-slo.eu/BEE2GETHER).

ČZS oddaja prostore za trgovsko dejavnost

Foto: Arhiv ČZS

Čebelarska zveza Slovenije odda v najem prostore za opravljanje trgovske dejavnosti v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Prostori bodo na voljo za najem s **1. januarjem 2025**. Za dodatne informacije se obrnite na tel. št.: 01 729 61 02 oz. 041 370 409 (Barbara Dimc, tajnica ČZS) ali na e-naslov: barbara.dimc@czs.si.

Čebelarska zveza Slovenije

Osmi Festival čebelarske pesmi Lukovica je bil posvečen izdaji zbirke Glasbene čebelice

V petek, 20. septembra 2024, se je v Čebelarskem centru Lukovica odvijal že osmi Festival čebelarske pesmi. Pevci so še enkrat dokazali, da pesem združuje in povezuje, saj se je na festival prijavilo kar 14 pevskih skupin oz. več kot 230 pevcev iz širne Slovenije. Tokratni Festival čebelarske pesmi je bil posvečen pesmarici Glasbene čebelice, ki jo je v letošnjem februarju izdala Čebelarska zveza Slovenije pod avtorstvom prof. Tomaža Habeta.

Zbirka zajema 26 pesmi o čebelah in naravi za ženske, mešane in moške pevske zборе.

Prav tako tudi nekaj pesmi s klavirsko spremljavo.

Na ta način skušamo ohranjati tradicijo in nadaljevati Festival čebelarske pesmi v Čebelarskem centru Slovenije. Letos smo organizirali že osmi Festival čebelarske pesmi, ki smo ga popestrili z manjšo spremembo.

S petjem ohranjamo del slovenske kulturne dediščine. Petje, beseda, glasba ... vse to je del naše kulture, ki se jo premalokrat zavedamo.

Festival smo obogatili s pesmimi iz zbirke Glasbene čebelice in spremljavo različnih glasbil. V lanskem letu se je to izkazalo za odlično nadgradnjo festivala in opazili smo kar nekaj odličnih talentov.

Na letošnjem festivalu je sodelovalo kar 14 zborov oz. skupin:

Ženski pevski zbor Večernica, DU Ajdovščina,
Mešani pevski zbor Lipnica,
Ljudske pevke Predice – DU Kamnik,
Mešani pevski zbor Izpod Svete gore,
Mešani pevski zbor Žbela – OČD Koper,
Komorni moški zbor Čebelarske zveze Slovenije,
Moški pevski zbor Šmarje - Sap,
Moški pevski zbor Triglav Duplje,
Moška pevska skupina Sosedje,
Mešani vokalni kvartet Shalom,
Ženski pevski zbor Soča – KD Slavec Solkan -
Nova Gorica,
Mešani pevski zbor Ulka Ankaran,
Dramsko pevska skupina Zarja – DU Ajdovščina,
Ženski pevski zbor Stane Habe.

Pevci in pevke so vrhunsko opravili svoje delo in pripravili odlično vzdušje ter večer obogatili z različnim repertoarjem pesmi. Še preden pa je pesem zazvenela, sta festival odprla podpredsednik ČZS Slovenije Marko Alauf in avtor zbirke pesmi Glasbene čebelice prof. Tomaž Habe. Ob koncu festivala pa je vse nastopajoče nagovoril tudi predsednik Čebelarske zveze Slovenije in predsednik Evropske čebelarske zveze Boštjan Noč.

Festival smo obogatili tudi s stojnico medenih izdelkov ter zaščitnimi medovi iz EU shem kakovosti. V galeriji Sivka pa je bila postavljena razstava prof. Tomaža

Habeta o njegovih dosežkih med glasbeno kariero.

Po koncu so se vsi nastopajoči preselili nadstropje nižje in v Gostišču pri Čebelici nadaljevali druženje ob medeni kulinariki, ki so ga obogatili s spontanim prepevanjem.

Uspelo prirediteljem bi seveda končali s čebelarskim pozdravom »Naj medi!«. Naj sladki med še bolj vpliva na kakovost glasilk, da bomo na devetem Festivalu čebelarske pesmi Lukovica slišali še lepše in bolj ubrano petje.

Barbara Dimc, tajnica

Foto: DJD

Foto: DJD

Čebelarški krožek na OŠ Dramlje

Poleg rednega izobraževalnega programa na Osnovni šoli Dramlje ponujamo številne interesne dejavnosti. Sem spadajo športni, kulturni in naravoslovni krožki, kjer se učenci lahko udeležujejo na različnih področjih. Eden izmed teh krožkov je tudi čebelarški krožek, kar nakazuje povezanost šole z lokalnim okoljem in naravo. Čebelarški krožek na OŠ Dramlje pod mentorstvom Tatjane Završnik poteka že dobro desetletje. Čeprav krožek obiskuje manjša skupina otrok, vsako leto presežemo interese otrok, ki sodelujejo pri pripravi letnega načrta krožka.

Naš čebelarški krožek učencem ne ponuja le teoretičnega znanja – čeprav se redno uspešno udeležujemo državnih čebelarških tekmovanj –, ampak jih spodbuja k aktivnemu sodelovanju v naravi in skrbi za čebele. Tako se otroci učijo odgovornosti, sodelovanja in spoštovanja narave, kar prispeva k njihovi celostni osebnostni rasti.

Učenci spoznajo anatomijo čebel – najraje mikroskopirajo –, člane čebelje družine ter njihove funkcije. Učijo se o življenjskem ciklu čebel, od jajčeca do odrasle čebele, in o medsebojnem sodelovanju znotraj panja.

Poseben poudarek v čebelarškem krožku je na pomembnosti čebel za opraševanje rastlin in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Učenci se naučijo, kako lahko sami pripomorejo k ohranjanju čebel in njihovega življenjskega okolja, npr. s sajenjem medovitih rastlin v okolici šole in v domačem kraju, ter tako k spodbujanju naravnega ravnovesja.

Učenci v krožku ne pridobijo le znanja o čebelah, ampak tudi razvijajo ročne spretnosti in raziskovalno mišljenje. Pri delu s čebelami morajo biti natančni in potrpežljivi, kar krepi njihove motorične sposobnosti.

V naš krožek je močno vpeto sodelovanje s ČD Dramlje. Predvsem predsednik društva David Jager nas vedno sprejme odprtih rok. Šola svojega učnega čebelnjaka nima, zato praktične urice preživimo pri Jagrovih. Eden najpomembnejših delov krožka je delo v čebelnjaku. Učenci

se naučijo delati s čebelarско opremo. Pod nadzorom mentorja opazujejo čebelje družine, se učijo pregledovati panje in prepoznati zdravo ter močno čebeljo družino. Učenci sodelujejo pri pridobivanju medu in drugih čebeljih pridelkov. Naučijo se, kako pravilno točiti med, ga shranjevati.

Mi pa v zahvalo z društvom sodelujemo pri vseh večjih občinskih dogodkih, kjer se društvo vedno zelo uspešno promovira.

Kot zelo uspešno sodelovanje moramo navesti tudi letošnji poletni čebelarški tabor mladih čebelarjev šentjurske občine, ki ga je organiziralo ČD Dramlje, seveda z veliko podporo Občine Šentjur. V začetku avgusta smo v planinskem domu na Uršlji gori izvedli tridnevni tabor, namenjen predvsem spodbujanju mladih k čebelarjenju. Mladi udeleženci tabora so dan preživeli v čebelnjaku, točili med, za kozarce z medom izdelali nalepke z ustreznimi podatki ... Zanimiva jim je bila delavnica na temo apiterapije, ki jo je vodila **Nika Pengal**. Skupaj z njo so udeleženci izdelali apikompleks in medene obloge.

Čebelarški krožek na osnovni šoli je izjemna priložnost za otroke, da se na zabaven in poučen način povežejo z naravo in pridobijo znanja, ki jim bodo koristila celo življenje. Spoznajo vrednost trdega dela, naravnih procesov in pomen ohranjanja okolja. Krožek ne le spodbuja ljubezen do narave, temveč učence tudi opremi z veščinami in znanjem, ki jim lahko pridejo prav, če se kasneje odločijo postati čebelarji ali zgolj skrbniki narave.

Tatjana Završnik

Čebelarški krožek OŠ Dobrna

trotov, matičnika in znajo poiskati matico. Večino poglavij obdelamo s pomočjo pobarvank in slikovnim materialom. To otroke dodatno motivira, ker jim pri takem delu ni dolgčas.

S krožkarji – letno krožek obiskuje med 14 in 28 otrok 3. in 4. razreda osnovne šole – smo se udeležili akcije sajenja medovitih rastlin in redno sodelujemo na tekmovanjih mladih čebelarjev.

Moj cilj za vsako generacijo je, da spoznajo pomen oprasovalcev in pridobijo čut za ohranjanje narave. Zelo si prizadevam, da se krožkarji znebijo strahu pred čebelami. Najpogumnejši k čebelam pristopijo kar v majicah s kratkimi rokavi. Na mojo prošnjo nam je za ta namen v društvu z lastnimi sredstvi uspelo kupiti deset zaščitnih jopičev, ki otroke zaščitijo in jim dajejo občutek varnosti. Menim, da je za krožkarje ključnega pomena, da se ne bojijo čebel, saj se bodo tako pozneje v življenju lažje in bolj motivirano odločili za čebelarjenje.

Štefan Miheljak, mentor krožka ČD Dobrna

Čebelarški krožek na Osnovni šoli Dobrna ima dolgoletno tradicijo – po mojih podatkih sega v šestdeseta leta prejšnjega stoletja. Starosta čebelarstva v Dobrni, g. Karol Žerjav (1912–2011), je bil napreden čebelar, ki se je zavedal, da je treba graditi na podmladku. Med drugim je bil mentor večini sedanjih še dejavnih starejših čebelarjev v našem kraju.

Čebelarško društvo Dobrna je leta 2011 na razpisu dobilo učni čebelnjak. Postavili smo ga na vzpetini blizu osnovne šole, na zemljišču, ki nam ga je odstopil sedanji predsednik, g. Ivan Krulec.

Vodenje krožka sem leta 2018 prevzel od svojega predhodnika in mentorja Andreja Jerneja.

Zahtevane tematike po učnem programu ČZS obdelujemo skladno s celoletno oskrbo čebelje družine.

Z vodstvom osnovne šole dobro sodelujemo. Teoretični del in delavnice, kot so izdelava satnih okvirov, svečk, poslikava panjskih končnic, izvajamo v šolskih prostorih. Vedno, ko nam je vreme naklonjeno, gremo k učnemu čebelnjaku, da v praksi utrdimo obdelane teme ter spoznavamo medovite rastline in drevje.

V veliko pomoč so nam slikovni sati, s pomočjo katerih otroci prepoznajo pojme pokrite zalege, delavk,

Zapustili so nas

Srečo Dežman
(1934–2024)

Član društva je postal leta 1979, čebelariti pa je začel po smrti svojega očeta. Kmalu po včlanitvi v društvo se je dejavno vključil v delo organov društva, kjer je imel različne zadolžitve. Dve leti je bil tudi tajnik društva. Za požrtvovalno delo v ČD Dolsko je prejel več pisnih priznanj in odličje Antona Janše III. In II. stopnje. Srečo, za tabo bo ostala praznina. Čebelarji te bomo pogrešali.

ČD Dolsko

Franč Tetičkovič
(1955–2023)

Junija 2023 smo se poslovili od dolgoletnega člana društva. Za čebelarstvo ga je navdušil sosed. Bil je zelo dejaven v društvu, posebej pri gradnji društvenega učnega čebelnjaka, saj je bil član gradbenega odbora. Sodeloval je v vsaki delovni akciji in za svoje delo prejel veliko zahval in priznanj. Prejel je tudi priznanje Antona Janše III. in II. stopnje. Čebelarji našega društva ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Markovci

Janez Bezjak
(1953–2023)

V oktobru se je poslovil član našega društva Janez Bezjak. Dolga leta je bil tajnik društva, bil pa je tudi tajnik Zveze čebelarskih društev Ptuj. Za ves trud je v društvu prejel veliko zahval in priznanj Antona Janše III. in II. stopnje. Bil je tudi poverjenik za pasišča in to funkcijo opravljal z odliko. Dejavno se je udeleževal vsake akcije, še posebej pri gradnji čebelnjaka. Dragi Janez, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

ČD Markovci

Ignac Koprivnikar
(1932–2024)

Spomladi smo se poslovili od dolgoletnega člana in srčnega čebelarja Naceta Koprivnikarja. Čebele so postale popotnica njegovega življenja že v otroških letih. Družino si je ustvaril v Verneku pri Litiji, kjer je imel poleg hiše tudi čebelnjak in vneto čebelaril do konca svojih dni. Pri delu mu je pomagala tudi žena Fani. S svojimi dolgoletnimi in bogatimi izkušnjami in znanjem je bil mentor mnogim mladim čebelarjem. Bil je dolgoletni član up-

ravnega odbora in je pri zadevno sodeloval v delu društva. Za svoje delo je v Čebelarskem društvu Litija prejel priznanji A. Janše III. in II. stopnje in več drugih priznanj. Čebelarji smo mu zelo hvaležni za njegovo delo v društvu in ga bomo ohranili kot dobrega čebelarja v trajnem in lepem spominu.

ČD Litija

Janko Horvat
(1958–2024)

Poslovil se je član našega društva Janko Horvat. Le kratek čas mu je bil dan, da se je lahko družil z nami čebelarji. V društvo se je včlanil leta 2020, a mu je bolezen preprečila sanje. Z največjim veseljem je prihajal na srečanja in sestanke, spraševal je in poslušal nasvete starejših čebelarjev. Kljub težki bolezni je do konca vztrajal v čebelarskih krogih. Ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD Markovci

Terezija Mlinarič
(1941–2024)

Poslovili smo se od dolgoletne članice društva. Čebelaril je njen svak in jo navdušil, po njegovi smrti je njegovo delo nadaljevala. V naše društvo se

je včlanila leta 2005 in bila zelo dejavna, dokler ji je zdravje dopuščalo. V društvo je prinašala vedno dobro voljo, za kar smo ji člani zelo hvaležni. Vedno je sodelovala pri vseh dejavnostih, ki so se dogajale v društvu, in zato prejela kar nekaj društvenih zahval.

Člani Čebelarskega društva Markovci jo bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Markovci

Evgen Boltar
(1947–2024)

V sredo, 25. septembra 2024, smo se čebelarji ČD Nova Gorica na pokopališču v Kromberku poslovili od svojega čebelarja in dolgoletnega praporščaka Evgena. Bil je dejaven član in zmeraj prisoten tako pri veselih kot pri žalostnih trenutkih, ko smo se na primer poslavljali od svojih članov. Evgen je bil dejaven tudi v drugih društvih, vedno pripravljen pomagati sočloveku. Žal mu je zahrbtna bolezen prekrizala vse načrte. Za svoje delo v društvu je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter društveno priznanje. Čebelarji ČD Nova Gorica ga bomo ohranili v spominu kot umirjenega in skrbnega člana. Naj počiva v miru.

ČD Nova Gorica

ČEBELJI KORIDOR

Preverjen in priporočen pripomoček za preprečevanje čebeljega ropa.

5 KOSOV
ZA 29,80 €

www.cebelykoridor.si

Za naročila pokličite tel. št. 031 536 229.

PLINSKI SUBLIMATOR

Sublimiranje brez elektrike in akumulatorjev.

169 € + zastonj dostava

Raziskave potrjujejo, da plinski sublimator v primerjavi z električnim zagotavlja **primerljivo učinkovitost**.

www.plinski-sublimator.si

Za naročila pokličite tel. št. 031 536 229.

GRELNA BLAZINA

Za lažje polnjenje ter dekristalizacijo medu. Enostavna in učinkovita uporaba.

AKCIJSKA CENA!

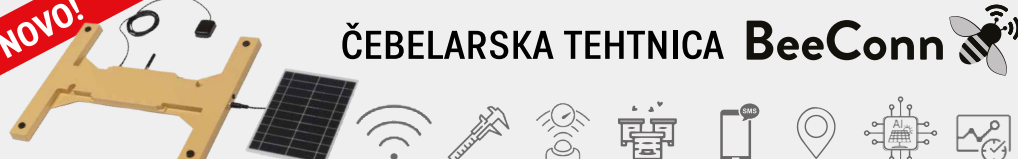
321,96 €
289,75 €

www.honeyblanket.com

NOVO!

ČEBELARSKA TEHTNICA BeeConn

LITE GPS

beeconn.si
@beeconn.si

ADI KON-TAKT

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ **031 339 287**

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelskaoprema.si

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (roglični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

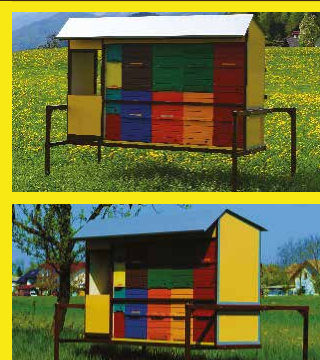
040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

PREDELAVA VOSKA

Izdelujemo satnice vseh dimenzij iz vašega voska

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

OXiKING

SUBLIMATOR OKSALNE KISLINE

Vgrajen pametni termostat za točen podatek in vzdrževanje konstantne temperature.

Ventil, na katerem se ne nabira oksalna kislina.

Deluje na 230V, 300W grelec, enostavno rokovanje.

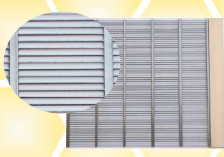
Matej Petrovič s.p. +386 40 423 589 | petrowck.matej@gmail.com

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,
pet.: 9.00 - 15.00
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

PLASTIČNA OBEŠALA

IZOLACIJSKE PENE

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. **MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE.** OGLEDJTE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

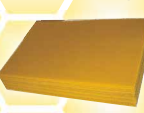

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

KOZICA ZA SATNIKE

OJAČANA RAZSTOJŠČA, RAZSTOJŠČA 11 + 3, JAHALI ZA SATNIKE

PITALNIK 5l S CEVKO

SATNICE

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

NARAVNI MATERIALI
ODLIČNA IZDELAVA

www.krze.si
PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK
Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

MIZARSTVO
K R Ž E
1939

WACHS HÖDL

Predelava čebeljega voska in čebelarški pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch T +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com W www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

- Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice. Obvezna predhodna telefonska najava.
- Menjava voska od 1 kg naprej. AŽ in LR vedno na zalogi.
- Velika izbira čebelarških pripomočkov.

Več informacij na:
wachs-hoedl.com

Čebelarji prijazni premazi za les

belinka
interior
INTERIOR WOOD STAIN

www.belinka.com

belinka

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNJENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramске vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odličavi z vonjem propolisa.

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor nošeme
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
- Vec kot 25% povečanje populacije čebel
- Vec kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

62 mg/ml raztopina za čebeljo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozji, varna in z odlično toleranco.

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

080 13 15

VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priprava: september 2022

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎ (01) 729 61 30, e pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

Cenjene stranke obveščamo,
da konec decembra
zapiramo poslovalnico
PE Lukovica.

V novembu in decembru
popusti na določene izdelke
iz zaloge.

- PANJI,
- OPREMA ZA PANJE,
- SATNICE,
- ZAŠČITNA OPREMA,
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI,
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV,
- TOČILA,
- CEDILA,
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU,
- OPREMA ZA POLNJENJE MEDU,
- EMBALAŽA.

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO

12 in 220V

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

EMBALAŽA ZA MED:
- STEKLENA
- PLASTIČNA
- KARTONSKA
- POKROVČKI

GRELCI MEDU

IZOLACIJSKA PENA ZA AŽ IN LR PANJE

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

ZAŠČITNA OPREMA ZA DELO S KISLINAMI

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,35 EUR/POLA

Čebelarjem z veljavno
člansko izkaznico priznamo
5% popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad
100 EUR v naših prodajalnah.

Točilo PREMIUM

6 kasetno
fi 800 mm
avtomatično
3.706,10 €
2.594,27 €

Točilo MINIMA

4 satna
fi 600 mm
univerzalni koš
električni pogon
583,00 €
542,19 €

Mešalnik medu

400V z grelcem,
mešalom in
avtomatiko
50 l Lyson CLASSIC
1.692,99 €
1.523,69 €

Pogače za čebele

popust na vse
vrste pogač

Polnilnica za med OPTIMA

1.866,30 €

Črpalka za med

230V / 0,37KW
1.852,20 €

Panj AŽ

10 satni z
mrežo za
kontrolno varoe
148,60 €

Črpalka za med

1,5KW, 230V
2.312,10 €
1.156,05 €

**Za člane ČZS nudimo 5% popust pri nakupu
čebelarске opreme v vrednosti nad 50 €.**

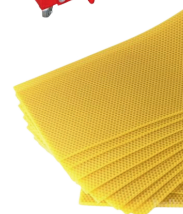
*Vse cene vsebujejo DDV.
Popusti se ne seštevajo.

Odkup medu

Satnice

LR, AŽ, Dadant,
Farar

Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na spletni strani **www.belokranjski-hram.si**

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj | M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
Belokranjski hram MARIBOR (franšiza) | Gardina d.o.o., Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor, M: (02) 471 51 73

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

TOREK, SREDA PETEK	PONEDELJEK, ČETRTEK
09.00-12.00 13.00-15.00	09.00-12.00 13.00-16.00
SOBOTA: ZAPRTO	

NOVO!

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO OXALIKA PREMIUM

Art. 7818

- Priklon 12V in zagotavljanje konstantne temperature
- Oksalna kislina se ne pregreva
- Ohlajanje izparilnika ni potrebno
- Višina je 9,8 mm

KUHALNIK VOŠČIN OKROGLI S PARNIM UPARJALNIKOM ZA AŽ IN LR

Art. 3302

RAZLIČNI MODELI GRELCV ZA SEGREVANJE MEDU

Art. 7102, 7101

Art. 7110, 7111, 7112

TOPILOTNA OMARA ZA SEGREVANJE MEDU

Art. 7161, 7162, 7122

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.